

1994 - Ο Νέος «Ενιαυτός»

«Πάει ο παλιός ο Χρόνος,
ας γιορτάσουμε παιδιά
και του χωρισμού ο πόνος,
ας μας μείνει στην καρδιά.
Καλή Χρονιά κλπ...»

Με την Πρωτοχρονιά που γιορτάσαμε με φαγοπότι, δώρα, διασκεδάσεις και πολλές ευχές, προσθέσαμε μια μονάδα στ' όνομά του. Τώρα, λέμε τον καινούριο ετήσιο κύκλο του Χρόνου (τον Ενιαυτό) 1994. Συνάμα, προσθέσαμε στην προσωπική μας ζωή μια μονάδα παραπάνω. Και ο χορός του Χρόνου καλά κρατεί...

Συνεχής και αέναος ο χρόνος μετρίεται, από μας τους ανθρώπους, με την αδιάλειπτη διαδοχή της μέρας και της νύχτας, της βδομάδας και του μήνα, που στο τέλος του κύκλου τους, μας φέρνουν έναν καινούργιο Χρόνο: Σηματοδότες που επινόησε ο άνθρωπος για να καταγράψει την πορεία της δικής του ζωής, και να εντοπίζει τα μικρά ή μεγάλα γεγονότα που σχετίζονται μ' αυτή.

Τον απροσδιόριστο χρόνο (διάρκεια) του Χρόνου, του άπειρου Χρόνου, ο άνθρωπος τον προσδιορίζει με τους συνήθεις κύκλους ζωής, δηλ. τους βιολογικούς κύκλους της δικής του ζωής και του φυσικού του περιβάλλοντος.

Ετσι, έχουμε τον ετήσιο κύκλο που αρχίζει με το νεογέννητο Χρόνο, την Πρωτοχρονιά, και τελειώνει στις 31/12 με το τέλος του γέροντα Χρόνου, που τον ξεπροβοδίζουμε τραγουδιστά.

«Γέρε Χρόνε φύγε τώρα
πάει η δική σου η σειρά,
ήρθε ο νέος με τα δώρα
με τραγούδια με χαρά.»

Γέννηση —πορεία—θάνατος. Σε συνεχή επανάληψη. Σε αέναη ροή ζωής. Ο παλιός ο Χρόνος ταξινομείται στο αρχείο του μνημονικού μας. Μικροφίλμ της ανθρωπίνης φύσης, συνέχεια της προσωπικής μας ιστορίας, με ποικίλο περιεχόμενο.

«Μα κι αν φεύγεις μακριά μας
στην καρδιά μας πάντα ζει,
κάθε λύπη και χαρά μας
που περάσαμε μαζί.»

Πρωτοχρονιά. Μια καινούρια αφετηρία στην ενιαία διαδρομή μας. Μια καινούρια πράξη στο θέατρο της ζωής μας. Καινούρια σκηνογραφικά στοιχεία, που ο καθένας επιλέγει, ανάλογα με το αντίκρισμα της δικής του ζωής.

Ωστόσο, μια Πρωτοχρονιά είναι

πάντα μια αφετηρία. Κάθε ξεκίνημα συντροφεύεται από την Ελπίδα για την καλή πορεία. Ενισχύεται από την Αισιοδοξία για τον τερματισμό της διαδρομής. Δοκιμάζεται από την αδύναμη ή έντονη πεποίθηση για την αντοχή μας στο μαραθώνιο της ζωής μας.

Οι παραλλαγές τόσες πολλές, όσοι και οι άνθρωποι. Έτσι, ο θετικός άνθρωπος θα δει την πρωτοχρονιά με την αίσθηση της ρουτί-

Η Πρωτοχρονιά είναι μια ξεχωριστή μέρα. Μια αφετηρία. Το διπλό περιεχόμενό της —κοινωνικό και θρησκευτικό— της δίνουν διαστάσεις και προβολή. Μια προβολή πολύπλευρη, πλούσια, ενδιαφέρουσα.

Ο πνευματικός άνθρωπος, αναζητώντας με τη σκέψη του έννοιες, συναισθήματα, φως στους σκιερους χώρους του νου και της ψυχής του, αποτυπώνει, με την πένα του, πλούτο πνευματικής έκ-

σουμε στις φλόγες του τζακιού. Το έθιμο αυτό σχετιζόταν με τα ζώα και ανάλογα με τα «πουρνατσέφλα» που θα έπεφταν χάμω, από το κάθισμά μας ή το κροτάλισμα των φύλλων, την ώρα που τα αγκάλιαζαν οι αδηφάγες, φλόγες, προσδιορίζονταν οι οιωνοί (σημάδια) για την προκοπή τους στην καινούρια χρονιά.

Σπουδή μας, ακόμα, να κάνουμε πρώτοι ποδαρικό σε συγγενικά μας σπίτια, σαν είχαμε την πινακίδα του τυχερού ή καλοϊσκιώτου και να εισπράξουμε το φιλοδώρημα. Ο εξοστρακισμός των κακών πνευμάτων, με το σπάσιμο, μπροστά στις πόρτες, των ροδιών, αυτών των γραφικών φθινοπωρινών φρούτων, για να σκορπίσουν οι κακοτυχίες και τα βάσανα που περιζώνουν τους ανθρώπους. Τα μαγειριά μοσκομύριζαν από τις κολούρες, τις βασιλόπιτες και τον παρὰ, για τον τυχερό της χρονιάς.

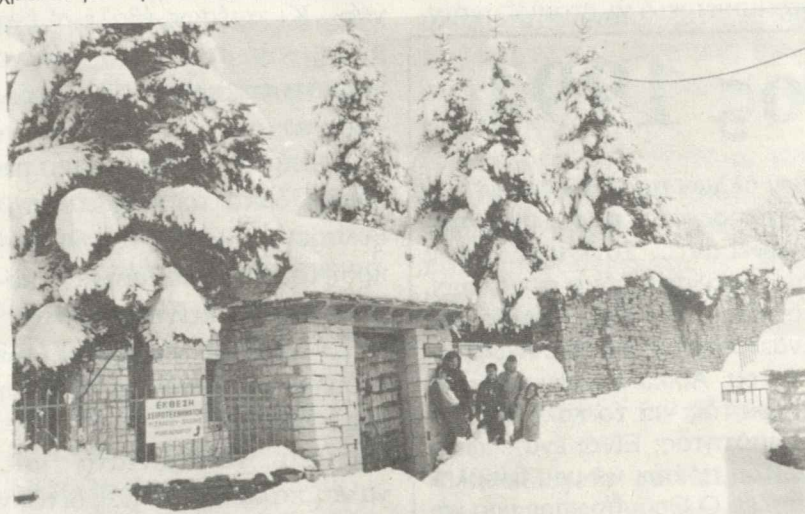
Στη διάρκεια των εορτών (Χριστούγεννα-Ν. Έτος) χαλούσε ο κόσμος από χρηματικά παιχνίδια, για το καλό του χρόνου. Τα παιδιά ολημερίς παίζοντας λομάδες (αμάδες) με κέρματα και πλακίτσες και οι μεγάλοι, στα καφενεία ή τα σπία, παιχνίδια της τράπουλας.

Βέβαια, στη διάρκεια των εορτών, τότε που τα χωριά μας βούιζαν από κόσμο, δεν έλειπαν τα γλέντια και οι χοροί, είτε με όργανα είτε τραγουδιστά.

Σταχυολόγημα, ενδεικτικό, από της συνήθειες της εποχής εκείνης, την ημέρα της Πρωτοχρονιάς. Βέβαια, κατά περιοχές υπάρχουν πολλές παραλλαγές, ανάλογα και με τις κύριες απασχολήσεις των ανθρώπων και τον τρόπο ζωής τους. Είναι μεγάλο το κεφάλαιο αυτό. Εδώ, θα σημειώσουμε, μόνο, πως όλα κατατείνουν στην ανάγκη του ανθρώπου να εκμαιεύσει την τύχη του για το άγνωστο και ασάφες αύριο (μέλλον), να εξευμενίσει τη θεά Τύχη ή τα κακά Πνεύματα, για ν' απομακρύνει τις κακουχίες ή τις αναποδιές από τη ζωή του. Πανάρχαια ή συμπεριφορά αυτή του ανθρώπου, απότοκος της αδυναμίας του ν' αντιμετωπίσει φυσικούς ή βιολογικούς κινδύνους, που καταδυναστεύουν τη ζωή του.

Με αυτές τις σκέψεις, θα κλείσω το κείμενο τούτο με την κλασική συνήθεια δηλ. την ευχή μου, προς όλους τους Ζαγορίσιους, για Καλή και Ειρηνική Χρονιά, το 1994.

Σ.Σ.

νας στην καθημερινότητα. Ο ρομαντικός θα βρει την ευκαιρία να ανανεώσει το ρεπερτόριο των ονείρων του. Ο δημιουργικός θα προσδιορίσει τους στόχους για την καινούρια χρονιά. Ο υπολογιστής θα συντάξει τον ισολογισμό του «Δουναί-Λαβείν» για να προσδιορίσει το «Κέρδος ή τη Ζημιά» Ο παππούς, με κάποια πικρή γεύση στο στόμα του, γιατί βρίσκεται πιο κοντά στο τέρμα της ζωής του. Ο νέος άνθρωπος, νιώθει να δίνει διάσταση στην υπόστασή του, να μοιάσει τους μεγάλους, να κατακτήσει γρήγορα τη ζωή. Χάρισμα ανθρώπινο. Η ειδοποιός διαφορά του ανθρώπου από τα άλλα πλάσματα της φύσης. Να σκέπτεται κι ανάλογα να διαμορφώνει το τρόπο και ποιότητα ζωής, να δημιουργεί, να καλλιεργεί το πνεύμα του. Ενώ όλα τα «έμβια όντα» ακολουθούν, απλά, τη γενετική και βιολογική πορεία της ζωής τους.

Η Πρωτοχρονιά, η κάθε Πρωτοχρονιά, είναι ένα χρονικό ορόσημο στη ζωή μας. Φυσικό είναι, να στεκόμαστε σε κάποιες χρονιάρικες μέρες ή εποχικές περιόδους, με διαφορετική αντίληψη και συμπεριφορά από τις κοινές, ρουτινικές μέρες της Χρονιάς.

φρασης και έργου. Έτσι, η Πρωτοχρονιά φαντάζει ανεξάντλητα μέσα από την ποίηση, το διήγημα, τις μελέτες τη φιλοσοφία του κλπ.

Ο απλός άνθρωπος, ο εξωμάχος, με νου και καρδιά κι αυτός, κυριευμένος πότε από τα συναισθήματά του, θα εξωτερικευτεί περισσότερο πηγαία, σε σχέση πάντα με το ανθρώπινο και φυσικό του περιβάλλον, το χώρο διαμονής του, τις απασχολήσεις του, τη δική του απλή φιλοσοφία ζωής, που απορρέει από την καθημερινότητά του, τις ανάγκες του, τις αγωνίες του και τα ερωτηματικά του για το άγνωστο αύριο της ζωής του. Η λαογραφία, που είναι πλούσια σε καταγραφές ανθρώπινων εκδηλώσεων και συνηθειών για την Πρωτοχρονιά, μας δίνει το μέτρο του μεγέθους της σημασίας που έχει το χρονικό αυτό ορόσημο της ζωής των ανθρώπων.

Αναθυμάμαι, παιδί τότε, τις 10ετίες πριν τον πόλεμο του 40, κάποιες εικόνες από συνήθειες και πράξεις μας, που σχετιζόνταν με την Πρωτοχρονιά. Πρωί-πρωί έπρεπε να πάρουμε φουντωτά κλαροπούρναρα και κοντά «στ' αναμμένο τζάκι», να καθίσουμε πρώτα απάνω τους και κατόπιν να τα...θυσία-

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑ

Ανήμερα του Α' Βασιλή, η κυρα-Λόπη άρχισε να ετοιμάζει την καθιερωμένη και πατροπαράδοτη ζαγορίσια βασιλόπιτα.

Ανάπιασε τα φύλλα πρωί-πρωί, έκοψε ένα ξύλο κρανιάς από το περιβόλι, έφερε κι ένα ξυλάκι απ' τις κλαρούδες των γιδιών, βρήκε ένα σάλμα (άχυρο) και το δέφραγκο απ' τ' άδειο πορτοφόλι της και τα υλικά της βασιλόπιτας ήταν ήδη έτοιμα.

Σε λίγο άρχισε να πλάθει

τα φύλλα, να ετοιμάζει τα υπόλοιπα υλικά και να βάλει μέσα τα σημαδιακά υλικά που' χε πλέον δίπλα της.

Εμείς, παιδιά δέκα και δώδεκα χρονών, βλέπαμε από κοντά όλη αυτή τη ζωντανή εικόνα και χαιρόμαστε. Εξάλλου έξω ήταν τόσο το χιόνι και το κρύο, που ούτε στο μεσοχώρι μπορούσε να πας, ούτε στον άλλο μαχαλά.

Ο γάστρος είχε στο μεταξύ αρχίσει να δουλεύει εντατικά στο μαγειρείο κι ετοιμάζονταν

όλα για το ψήσιμο της πίτας. Ξύλα φουρνίσια και κλαρούδες έκαιγαν πολύ κι είχαν γεμίσει το σπίτι καπνό και ζέστη. Οι φλόγες πετάζονταν έξω απ' το γάστρο κι εμείς τεντώναμε τα παγωμένα χέρια μας να ζεσταθούμε, αναμένοντας με αγωνία την ολοκλήρωση της πίτας.

Σε λίγο ακούει μια φωνή, που μας ξαφνιάζει: «Την υγιά και τη δύναμη της κρανιάς να έχουμε όλοι μας αυτή τη χρονιά». Κι αμέσως έβαλε σ' ένα μέρος της πίτας το ξύλινο κομμάτι της κρανιάς η οικοδέσποινα.

Σ' όποιον θα τύχαινε το μεσμέρι αυτό το θαυματουργό ξυλαράκι, θα του' φερνε μακροήμερη ατομική κι οικογενειακή για κείνη τη χρονιά.

Σε λίγο επαναλαμβάνει με στόμφο και κάποια μελωδία η κυρα-Λόπη: «Όλα τα ζωντανά μας να'ναι καλά και να μας δίνουν τ' αγαθά τους» και βάζει στην

πίτα το ξυλαράκι της κλαρούδας, που' ναι η κύρια τροφή της γίδας του Ζαγοριού το χειμώνα.

Κι εμείς, μικροί και άλλοι, άλλα καταλαβαίναμε κι άλλα όχι, απ' αυτή τη ζωντανή και θεία ιεροτελεστία.

Κι ενώ ήμασταν εκπληκτοι απ' τα λόγια, που ακούγαμε και τις κινήσεις, που βλέπουμε κι απολαμβάνουμε, σε λίγο, βάζοντας το σάλμα μεσ' την πίτα, ευχήθηκε τελετουργικά της πίτας η ιέρεια:

«Θε μου, το ψωμάκι των παιδιών μας, να το 'χουμε όλο το χρόνο, κι αυτό είν' αρκετό».

Φύτεψε ύστερα και το νόμισμα κάπου στην άκρη της πίτας, χωρίς ευχές για πολλά λεφτά (μια και το ψωμί ήταν το πρώτο κι απαραίτητο...), έπλασε και δυο φύλλα ακόμη, με τους ωραίους κόθρους τους κι η πίτα ήταν έτοιμη. Την περίμενε ο πυρακτωμέ-

νος γάστρος, για να την ψήσει καλά και όμορφα, νοικοκυρεμένα και ζαγορίσια.

Σε λίγη ώρα η μυρωδιά της πίτας απλώθηκε σ' όλο το σπίτι κι η γειτονιά μας μοσχοβόλησε. Κι εμείς ξύναμε τη μύτη μας και καρτερούσαμε την ώρα, που θα' βγαίνει το μεσημέρι ψημένη, μυρωδάτη, κι αφοράτη στο τραπέζι μας.

Και δεν άργησε να' ρθει αυτή η στιγμή. Το τραπέζι στρώθηκε όλοι πήραμε τη θέση μας και με αγωνία αρχίσαμε να τρώμε, ψάχνοντας ποιός θα βρει το ένα και ποιος θα βρει τ' άλλο. Όποιο κι αν έβρισκες θα 'σουν ο τυχερός της χρονιάς.

Θυμάμαι εκείνη τη χρονιά πόση χαρά ένιωσα, όταν, τρώγοντας το κομμάτι της πίτας μου λαίμαργα, δάγκωσα ξαφνικά το ξύλο της κρανιάς.

Πετάχτηκα στον αέρα, το έδειξα σ' όλους στο σπίτι κι η μάνα τότε ευχήθηκε: «Όλοι να 'χουμε υγεία και χαρά, παιδιά μου. Όλοι να 'στε σιδερένιοι, σαν την κρανιά». Και μου 'δωσε ένα φιλά γλυκό στο στόμα, τόσο γλυκό, που ακόμα αισθάνομαι τη γλύκα του, πενήντα χρόνια αργότερα. Την κλαρούδα τη βρήκε η αδελφή μου κι ακολούθησαν ευχές και φιλά. Το νόμισμα το βρήκε ο ξαδερφός μου ο Φοξιοπούλης, που 'ταν εκείνη τη χρονιά στο σπίτι μας και το σάλμα το βρήκε η γιαγιά μου, που το φιλούσε και δεν το χόρταινε, μόλις το βρήκε λέγοντας:

«Δος μας το ψωμί, Θεέ μας, κι όλα τ' άλλα άφησέ τα... Την υγεία και το ψωμί μας, 'φτα τα δυο είν' η ζωή μας».

Η πίτα σε λίγο φαγώθηκε, σχεδόν ολόκληρη και τα στομάχια μας ήταν πλέον κατάμεστα και φουσκωμένα.

Η ζαγορίσια βασιλόπιτα είχε κάνει άλλη μια φορά το θαύμα της.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΔΕΚΚΟΣ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΞΙΩΣΗ ΤΟΥ «ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ»
UNESCO-KEZ: Οι δρόμοι του κόσμου, ανοιχτοί στους νέους

Στη διεθνή συνάντηση: «Νέοι και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά» που οργανώθηκε από το «Νέοι και Πολιτιστική Κληρονομιά» σε συνεργασία με το «Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Αρχαιολογικών τόπων» το 1989, φάνηκε ότι ένας μεγάλος αριθμός δραστηριοτήτων, γίνονται σε όλο τον κόσμο όπως: επισκέψεις, διαλέξεις, ανταλλαγές, αρχαιολογικές κατασκηνώσεις, εθελοντικές κατασκηνώσεις εργασίας, με στόχο την ευαισθητοποίηση των νέων σε ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

Έτσι η διεύθυνση «Νεότητος και Σπορ» της UNESCO, συνέταξε και δημοσίευσε τον περασμένο Οκτώβριο το πρώτο κατάλογο για δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς σ' όλο τον κόσμο που ασχολούνταν με παρόμοιες δραστηριότητες και έχουν σαν αποτέλεσμα την ευαισθητοποίηση των νέων ανθρώπων σε ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς, με το τίτλο «REPertoire INTERNATIONAL JEUNES & PATRIMOINE» («Διεθνές ευρετήριο: Οι Νέοι και η Κληρονομιά»).

Στον κατάλογο περιλαμβάνονται παραπάνω από 500 οργανώσεις και πολιτιστικούς φορείς από 75 χώρες όλου του κόσμου. Ανάμεσά τους σε ότι αφορά στην Ελλάδα, μεταξύ των λίγων δημόσιων οργανισμών (όπως Υπουργεία Πολιτισμού, Παιδείας, Αρχαιολογικοί Φορείς), συμπεριλαμβάνεται και το Κέντρο Ερευνών Ζαγοριού (Κ.Ε.Ζ.), μοναδικός ίσως μη δημόσιος πολιτιστικός φορέας.

Αποτελεί αυτό, δίκαιη αναγνώριση και διεθνή καταξίωση της 15χρονης δραστηριότητας και της ιδιόμορφης παρουσίας του, όχι μόνο στο Ζαγορίσιο αλλά και τον Ελλαδικό χώρο, του παραπάνω φορέα.

— Το KEZ σήμερα, στα χέρια νέων Ζαγορισίων, με την αθόρυβη παρουσία του, αλλά

και τους, μακράς πνοής, οραματισμούς του για το αυριανό Ζαγόρι, με τις διεθνείς διασυνδέσεις του και συνεργασίες, ανοίγει πρωτόγνωρους δρόμους για όλους τους νέους του Ζαγοριού, μέσα σε μια εποχή γενικευμένης κρίσης προτύπων ζωής, απασχόλησης, μόρφωσης και ψυχαγωγίας.

Το παραπάνω ευρετήριο της UNESCO με όλες τις λεπτομέρειες, είναι στη διάθεση κάθε νέου, αρκεί μια επίσκεψη στα Γραφεία του KEZ.

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε μέρος του εισαγωγικού σημειώματος που συνοδεύει την έκδοση του Ελληνικού ευρετηρίου, όπου καταγράφονται συνοπτικά οι στόχοι αλλά και οι προσδοκίες της UNESCO όσον αφορά στους νέους και την πολιτιστική κληρονομιά ολόκληρου του κόσμου:

CENTRE DE RECHERCHES ZAGORIENNES (CRZ)
Adresse/Address
4 rue Sina
GR 45444 Jannina GRECE
téléphone/Telephone
30 651 79286
Fax 30 651 22656

Type d'organisation
Type of organisation
Intergouvernementale
intergovernmental
Buts
Sensibilisation, formation, préservation
Moyens utilisés
Visites, conférences, stages de sensibilisation, stages de formation, chantiers
Aims
Awareness heightening, training, conservation
Effectifs / Staff
Bénévoles / volunteers
Cadres d' action / Areas of

action
Extra-scolaire / out-of school
Conditions de participation
Tranches d' âges auxquelles s' adressent les activités
Are group at which the activities are aimed
16-35
Expérience requise
Required experience
Qui/non/yes/none
Participation/Participation
Gratuite/free
Langues utilisées (en dehors de celle du pays)
Languages used (other than native language)
Anglais, français / English, French
Mode de diffusion des informations
Affiches, journaux, dépliants, téléphone
Information disseminating methods
Posters, newspapers, leaflets,

phone
Publication régulière
Bulletin du Centre de Recherches Zagorienne
Regula publication
Zagorian Research Centre Newsletter
Périodes de l' année
Juin, juillet, août, septembre
Period in year
June, July, August, September
Durée de chaque activité
1-3 semaines / 1-3 weeks
Localisation des activités
Localisation of activities
Région de Zagori / Zagori region
Personne responsable
Contact person
Georges Gepis
Titre/Titre
Professeur/professor

«Αντιμέτωποι με τα φαινόμενα της αποδιάρθρωσης, εξάφνησης και καταστροφής που είναι ακόλουθα της σύγχρονης αστικοποίησης μαζί με

ται σε νέους ανθρώπους: ανακαλύψεις, ανταλλαγές, συναντήσεις και κατασκηνώσεις. Όλες αυτές αποτελούν ευκαιρίες για ανακάλυψη, κα-

προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και να περάσουν τις γνώσεις τους, τις εμπειρίες τους και το πάθος τους στις επόμενες γενιές».

Το νέο έτος 1994

Το νέο έτος έφτασε. Οι περισσότεροι το υποδέχτηκαν παίζοντας χαρτιά και γλεντώντας. Την Πρωτοχρονιά συγκεκριμένοι συγγενείς και φίλοι αντάλλαξαν ευχές και το έριξαν στο φαγοπότη. Τη μέρα αυτή οι νοικοκυρές προσπάθησαν να προβάλουν τη μαγειρική τους τέχνη γεμίζοντας το τραπέζι με φαγητά, τα οποία περίσσεψαν και πετάχτηκαν στα σκουπίδια.

Κι ενώ μερικοί πετούν το φαγητό στα σκουπίδια, άλλοι δεν έχουν καν την απαραίτητη τροφή. Δεν έχουν μια ζεστή γωνιά να ακουμπήσουν το παγωμένο τους κορμί. Μέρες χαράς κι αυτοί τριγυρνάνε στους κρύους δρόμους ζητώντας ένα κομμάτι ψωμί, μια βοήθεια. Τυλίγονται στα κουρελιασμένα ρούχα τους προσπαθώντας να εμποδίσουν το κρύο. Κι οι άνθρωποι περνούν βιαστικοί χωρίς να τους δίνουν σημασία. Ξοδεύουν τα χρήματά τους σε δώρα για να τα χαρίσουν σε κάποιον που ίσως να μην τα χρειάζεται. Ενώ στους φτωχούς δεν δίνουν δέκαρά, δεν τους λένε μια καλή κουβέντα δεν προσπαθούν να συμπαρασταθούν στον πόνο τους. Πόση απονία περιβάλλει την ανθρωπότητα!

Ο κόσμος που είχε οραματιστεί ο Χριστός στις μέρες μας έχει εκλείψει. Δίδαξε αγάπη, ομόνοια, αλληλοβοήθεια, ειρήνη, Πού είναι όλα αυτά σήμερα; Ο καθένας ενεργεί σε βάρος

των άλλων προκειμένου να ικανοποιήσει τα προσωπικά του συμφέροντα. Συνέπειες αυτών των πράξεων είναι οι πόλεμοι, το μίσος, η έχθρα. Κανείς δεν ενδιαφέρεται για το συνάνθρωπό του. Άδικο λοιπόν υπόφερε ο Χριστός για το καλό της ανθρωπότητας; Είναι ένα ερώτημα που πρέπει να μας προβληματίζει. Ο Θεάνθρωπος μας χάραξε το δρόμο της σωτηρίας, αλλά εμείς αρνηθήκαμε, με τις πράξεις μας να τον περπατήσουμε και τον σβήσαμε.

Αμέτρητοι άνθρωποι ζητούν τη βοήθειά μας. Χιλιάδες παιδιά πεθαίνουν κάθε μέρα κι εμείς μένουμε απαθέςτατοι, γυρίζοντας τους την πλάτη και αδιαφορώντας. Κάποτε όμως θα πρέπει να πάψει αυτό το κακό. Ας επιστρέψει η δικαιοσύνη και η αγάπη. Όλοι μαζί ενωμένοι θα αγωνιστούμε να χτίσουμε ένα καινούργιο κόσμο, σαν αυτό που προσπάθησε να φέρει ο Χριστός.

Ας είναι το 1993 το τελευταίο έτος αδικίας. Εύχομαι το 1994 να είναι χρόνος υγείας, δικαιοσύνης, ειρήνης, ομόνοιας, αλληλοβοήθειας, ειρήνης, Πού είναι όλα αυτά σήμερα; Ο καθένας ενεργεί σε βάρος

Φιλοθέα Κ. Τζώρτζη
Στ' τάξη Δημοτικού
Γρεβενίτι

ΤΟ ΦΩΣ ΜΙΑΣ ΜΕΡΑΣ:

ΟΙ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΗΡΩΙΔΕΣ του '40

του Νέστορα Μάτσα

ΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ελληνική πολιτιστική κληρονομιά προβάλλει ένα μνημείο οικουμενικότητας, ανάλογο είναι και το μνημείο από τους αγώνες του Γένους. Από το Έπος του '40, η ανθρωπότητα άντλησε μια νέα πίστη στις αιώνιες αξίες και πριν απ' όλα, στην Ελευθερία. Αυτή την πίστη που ανέτρεψε τα σκοτεινά σχέδια των δυνάμεων του Άξονα, την οφείλει και στις γυναίκες του '40. Τις απλές, ανώνυμες ηρωίδες που έγραψαν το δικό τους Έπος. Σ' αυτές είναι αφιερωμένο το σημερινό «δοξαστικό» ελάχιστο αφιέρωμα στην οικουμενική, μέσα στην ένθεη απλότητά της, προσφορά τους.

— Και τι κάναμε; Πηγαίναμε να δούμε τα παιδιά μας που πολεμούσαν.... Όλες οι μανάδες το ίδιο θα 'καναν....

Την κοιτάζουμε και τα μάτια μας γεμίζουν φως... Η καρδιά μας πλημμυρίζει από συγκίνηση.

— Πώς σε λένε γερónτισσα;

— Χρυσάνθη Απέρρη. Στα νιάτα μου ήμουνα δασκάλα.

Ο διάλογος πριν από λίγα χρόνια στην Ήπειρο, στο ακριτικό Καλπάκι. Τριγυρνούσαμε τότε από χωριό σε χωριό στο Ζαγόρι για να προλάβουμε να καταγράψουμε από προσωπικές μαρτυρίες το απλό και απραγματούχο έπος των γυναικών της Πίνδου, που ζούσαν ακόμη και μπορούσαν να «ξετυλίγουν» μνήμες και εικόνες. Κοντά

στο Τσεπέλοβο, σ'ένα από τα πιο απροσκήνητα χωριά του Ζαγοριού συναντήσαμε την γερónτισσα. Είχε διπλωθεί, τυλιγμένη σε ένα μαύρο μαντίλι στο κατώφλι ενός απλού σπιτικού και είχε γύρω της συνάξει

παιδόπουλα του χωριού να τους μοιράσει καρύδια και παραμύθια.

Καλός φίλος από εκείνα τα μέρη, μας είχε μιλήσει για την γερónτισσα και μας είπε πως ήταν ανάμεσα στις ηρωίδες της Πίνδου, που ζαλώθηκαν τρόφιμα και πολεμοφόδια, πήραν δύναμη από την πίστη και την αγάπη τους και σκαρφάζονταν σε κακοτράχαλους βράχους και σε απάτητες χαράδρες. Την πλησιάσαμε λοιπόν, της μιλήσαμε και την παρακαλέσαμε να μας «ιστορήσει»... Να μας αφηγηθεί ό,τι θυμόταν. Να μας μιλήσει για τον εαυτό της και για τις άλλες ηρωίδες της Πίνδου.

Μας κοίταξε με έκπληξη. Με απορία. Ξαν να της γυρεύαμε κάτι το αδιανόητο για την δική της καρδιά και το δικό της μυαλό. Και μας αποκρίθηκε απλά, με ένα εσωτερικό μεγαλείο που μόνο οι πραγματικά μεγάλοι κλείνουν στην καρδιά τους.

— Και τι κάναμε; Πηγαίναμε να δούμε τα παιδιά μας που πολεμούσαν. Όλες οι

μανάδες το ίδιο θα κάμαν! — Είχες παιδί στο μέτωπο; την ρωτήσαμε. Σώπασε για λίγο, τύλιξε το μαντίλι καλύτερα στο γερασμένο κεφάλι και αποκρίθηκε με την ίδια απλή μεγαλωσύνη:

— Όχι. Μα όλα εκείνα τα παλληκάρια που πολεμούσαν στα χιονισμένα βουνά, ήταν παιδιά όλων μας, και δικά μου παιδιά... Σ' αυτή τη μεστή φράση έκλεινε το ύψιστο νόημα εκείνης της ανεπανόληπτης ώρας της νεώτερης ιστορίας μας. Δεν μίλησε άλλο γι αυτό το θέμα. Δεν ήθελε να μιλήσει. Και σ' αυτή την σιωπή που κλείνει τόσες προεκτάσεις, βρίσκεται το μεγάλο μυστικό του Έπους. Το μεγάλο μυστικό της Ρωμιοσύνης. Η κυρά Ρήνη από την Βίτσα. Η κυρά Μαρία από το Μονοδένδρι. Η κυρά Χρυσάνθη από το Τσεπέλοβο. Η κυρά Αγγέλα από το Καπέσοβο. Η Λενιώ και η Άρτεμη από τα Ιωάννινα... Όλη αυτή θεωρία των ανωνύμων, αλλά ένθεων γυναικών της Ήπειρου έγραψε τη δική της Ιστορία. Το δικό της τραγούδι. Χωρίς κραυγές και τυμπανοκρουσίες. Οι γυναίκες αυτές ήταν πολύ μεγάλες για να επιζητήσουν τον εύκολο έπαινο, την αγοραία αναγνώριση, την εφήμερη δόξα. Όπως οι γιαγιάδες τους οι Σουλιώτισσες — ανώνυμες και εκείνες στην θυσία των — έκαναν «το ύψιστο χρέος» απλά και καθημερινά, σαν να όργωναν το πετροχωράφι τους ή σαν να άνοιγαν το ζυμάρι για την πίττα.

Ξαν τίποτε περισσότερο!

Είχαμε το υψηλό προνόμιο να γνωρίσουμε κάποιες από αυτές τις άγνωστες ηρωίδες της Πίνδου. Καμιά δεν ήθελε την προβολή, καμιά δεν πίστευε ότι αυτό που έκαμε ήταν κάτι πιο πολύ από το χρέος της.

Μας είπαν ότι μαζί με τις ηρωίδες που φορτωμένες σκαρφάζονταν στην Πίνδο, ήταν και αρκετές γερόντισσες. Λιγνές και λιπόσαρκες, σαν δεντράκια κτυπημένα από τους ανέμους. Κι όμως, έβρισκαν τη δύναμη να φορτώνονται βάρη μεγαλύτερα από τις ίδιες και με ένθεη πίστη να ανηφορίζουν στα άγρια βραχότοπια.

Όταν απόκμιναν από την κούραση και τον ανήφορο, κοντοστέκονταν λίγο, κοιτάζαν προς τις κορυφές και αντλώντας δύναμη από την ιδέα του Χρέους, ξανάρχιζαν το ανέβασμα. Μέρρες πολλές, συχνότατα στην παγωνιά, στο χίονι και τις ανεμοθύελλες. Τίποτε, ωστόσο, δεν ήταν ικανό να τις κόμψει.

Εκεί ψηλά περίμεναν τα παιδιά. Τα παιδιά τους! Σ' αυτές τις ηρωίδες και γενικότερα από ανώνυμο σεμνό πλήθος των απλών ανθρώπων που είχαν κάνει βίωμα το Χρέος κλείνεται το μεγάλο μυστικό του Έπους. Ενός Έπους που χάρισε πάλι τη λάμψη στην τραυματισμένη πατρίδα και έκανε ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο να στραφεί με κατάπληξη σ' αυτήν την γωνιά της γης και να διαπιστώσει ότι οι κάτοικοί της δεν είναι άσχετοι — όπως υποστηρίζουν κάποιοι «φιλέλληνες» — με τους προγόνους τους, του Μαραθώνα και των Θερμοπυλών. Είναι το ίδιο κίτταρο, το ίδιο ριζικό και η ίδια περήφανη αντιμετώπιση της ζωής στην κρίσιμη ώρα του καθηκόντος. Και έχουν τα ίδια — βέβαια — ελαττώματα.

Τώρα, καθώς σχεδιάζουμε αυτές τις γραμμές ξαναβλέπουμε την Χρυσάνθη Απέρρη, τυλιγμένη στο μαύρο μαντίλι της να μας κοιτάζει κατάματα και να μας λέει:

— Και τι κάναμε; Πηγαίναμε να δούμε τα παιδιά μας που πολεμούσαν. Όλες οι μανάδες το ίδιο θα κάμαν. Κυρά Ρήνη του Ζαγοριού... Κυρά Μάνα της Πίνδου! Αυτή την ώρα όπου κι αν βρίσκεσαι, αν ζεις, ή αν ξαποσταίνεις από τον κάματο μιας ολόκληρης ζωής, δοσμένης στο Χρέος, σου στέλλουμε αυτή την γραφή. Και σου λέμε:

— Σε σένα χρωστάμε το καινούργιο Έπος του Ελληνισμού. Σ' σένα χρωστάμε που νιώθουμε περήφανοι, καθώς κοιτάζουμε με τη κεφαλή ψηλά την ιστορία και λέμε:

— Για μία ακόμη φορά, αυτός ο μικρός τόπος δίδαξε σ' ολόκληρο τον κόσμο πώς κερδίζεται Ελευθερία.

Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΠΟΤΣΕΛΙΟΥ ΤΟ 1899 ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟ 1983

Παρουσίαση ΒΥΡΩΝΑ ΒΑΡΖΩΚΑ

1. Η Ανοικοδόμηση του 1899
Α. Εισαγωγικό σημείωμα

Ο «Ιερός Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου» του Διλόφου, η κεντρική Εκκλησία του χωριού, είναι, ίσως, η πιο ταλαιπωρημένη εκκλησία του Ζαγοριού. Το κτίσμα που υπάρχει σήμερα είναι το τρίτο ή μάλλον το τρίτο και... μισό στη σειρά. Τουτό το συμπεραίνεται από την επιγραφή, που είναι εντοιχισμένη δεξιά και αριστερά πάνω από την κεντρική είσοδο της σε δυο κομψές μαρμαρινές πλάκες. Γράφει η επιγραφή: «Ο ΙΕΡΟΣ ΟΥΤΟΣ ΝΑΟΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΘΗΣ ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ ΤΩ 1857' ΚΑΙ ΠΥΡΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΠΥΡΑΝΑΛΩΜΑ ΤΩ 1896 ΑΝΕΚΑΙΝΙΣΘΗ ΤΗ ΦΙΛΕΥΣΕΒΕΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΩΠΟΤΣΕΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΙΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΙΩΝ ΤΩΝ, 1899».

Η φράση «ανοικοδομήθηκες εκ βάθρων» σημαίνει οπωσδήποτε ότι, πριν την ανοικοδόμηση του 1857, υπήρχε άλλο κτίσμα, πιθανώς ταπεινότερο του νέου, που δεν ξέρουμε αν ήταν και το πρώτο (αρχικό).

Σχετικά με την κτίση του ναού, αλλά και το μέγεθός του χωριού διασώζεται ένας θρύλος. Όπως όλα τα χωριά του Ζαγοριού και το Σωποτσέλι προήλθε από τη συνένωση μικρών οικισμών. Ένας από τους οικισμούς που συνενώθηκαν με το «Σωποτσέλι» ήταν αυτός που βρισκόταν στη θέση «Πετρίσια» — η «Πετρίσια» απέναντι από τη Μπούλη (Ελάτη). Εκεί σώζεται ακόμη, μέσα στο δάσος, το ξεχωριστό της Θεοτόκου. Προπολεμικά συνήθιζαν οι Σωποτσελίτες τη δεύτερη μέρα του πανηγυριού του Δεκαπενταύγουστου να τελούν εκεί λειτουργία — και τώρα

κάνουν το ίδιο συνήθως την πρώτη Κυριακή μετά το Δεκαπενταύγουστο. Τελούσαν — και τελούν — και τρισάγιο, γιατί εκεί ήταν το νεκροταφείο — φαίνεται ίχνη τάφων. Λέει, λοιπόν ο θρύλος: Κάποια μέρα ξαφνικά χάθηκε από το εκκλησάκι η εικόνα της Παναγίας, (προφανώς η ίδια που επιλεγόταν «Παναγία η Πετρισιώτισσα») και σε λίγες μέρες βρέθηκε στο Σωποτσέλι, στο μέρος που είναι η εκκλησία. Σημάδι πως η Παναγία «ήθελε να κατοικήσει εκεί» που σήμαινε συγχρόνως και τη μετοίκηση των κατοίκων του οικισμού, γιατί εκεί ο τόπος «είχε πολλά φάδια». Φαίνεται ότι είχε έλθει ο χρόνος της συνένωσης των μικρών οικισμών σε πιο κατάλληλη θέση και ο μόνος τρόπος να πειστούν όσοι δεν το είχαν καταλάβει και αντιδρούσαν ήταν η μετοίκηση ιερών συμβόλων συνδεδεμένων με τον οικισμό: μέθοδος γνωστή από παλιά στους Έλληνες. Για τη στέγασή, της Εικόνας και τις λατρευτικές ανάγκες των κατοίκων χτίστηκε και η πρώτη εκκλησία του χωριού, που δεν ξέρουμε, όπως είπαμε, αν ήταν η ίδια που ξαναχτίστηκε από τα θεμέλια το 1857. Η «μεγαλοπρεπής εκκλησία», που ανοικοδομήθηκε το 1857, κάμκε το 1896. Εκείνο που δεν είναι εξακριβωμένο είναι το αν ο ναός πράγματι αποτεφρώθηκε «τέλεον» ολόκληρος ή αν παρέμεινε ένα τμήμα του προς το γυναικωνίτη με τη θολωτή στοά. Αλλά όπως θα δούμε στο τέλος, το δεύτερο πρέπει να είναι και το σωστό.

Για την ανοικοδόμηση του καμένου, «περικαλλούς και διακοσμήτου» ναού, άρχισε μια πραγματική σταυροφορία των «απανταχού» Σωποτσελιτών, που ολόκληρη απεικονίζεται σε δυο ογκώδη και καλλιγραφικότητα βιβλία ταμείου της Εκκλησίας.

Στο ένα, που τηρούσε ο γραμματέας της Επιτροπής ανέγερσης δάσκαλος Ξενοφών Ι. Χριστόδουλος «σημειώνονται οι συνδρομηταί προς ανοικοδόμησης της Εκκλησίας της κοινότητος ημών, οι δωρηταί εικόνων, ιερών σκευών και αμφίων, το ποσόν της δαπάνης της ανοικοδομήσεως, οι ετήσιοι ισολογισμοί του εκάστοτε Επιτρόπου της Εκκλησίας, η ακίνητος και κινητή περιουσία αυτής και τα παραπλήσια. 1900 Εν Σωποτσέλιω. Στο δεύτερο «Βιβλίον Καθολικόν ανεγέρσεως

της Εκκλησίας Σωποτσελίου 1896», που κρατούσε ο ταμίας της Επιτροπής Παναγιώτης Α. Σαχαλιάς, αναφέρονται με κάθε λεπτομέρεια όλες οι δαπάνες σε ξεχωριστές μερίδες για τα πρόσσωπα με τα οποία έρχονταν σε δόσοληψίες και στο τέλος γίνεται γενική ανακεφαλαίωση και ισολογισμός.

Αξίζει ομολογουμένως τον κόπο να ιδούμε ορισμένα σημεία από τα δυο αυτά βιβλία. Και τούτο γιατί τέτοια πράγματα δεν πρέπει να μένουν άγνωστα, αλλά και για να θαυμάσουμε πραγματικά τον ένθεο ζήλο, την άσκητη φροντίδα, την απαράμιλλη τάξη, την υπευθυνότητα και την άσκητη διαχείριση εκείνων που ανέλαβαν το μεγάλο έργο συνειφέροντας και διαχειριζόμενοι τα κοινά. Αρχίζουμε παρουσιάζοντας το ιστορικό της όλης υποθέσεως, που προτάσσει στο πρώτο βιβλίο ο γραμματέας της Επιτροπής Ξενοφών Χριστοδούλου:

Β. «Ιστορικόν»

1. Επί της Πατριαρχείας Ανθίμου Ζ. Τσάντιου του εξ Ιωαννίνων και Αρχιερατείας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ιωαννίνων Κυρίου Γρηγορίου Ι. Καλλίδου του εκ της περι της Ραιδεστού, ο περικαλλής και διακόσμητος Ιερός Ναός της κοινότητος ημών, τιμώμενος επί τη σεβασμία μνήμη της «κοιμήσεως της Υπεραγίας ημών Θεοτόκου», ενένετο, υποφωσκούσης της 18ης Ιανουαρίου του χριστού εκατοστού ενενήκτου έκτου (1896), παρανάλωμα του πυρός, μεταδοθέντος απ' εσπέρας εκ του Ιερού, ένεκα της απροσηψίας των εφημερίων και του νεωκόρου, μετά πάντων των εν αυτό Ιερών Αμφίων, σκευών και άλλων κεκτημένων, αν τα πλείονος λόγου αξία ήταν τα εξής.

Επίχρυσον αργυρούν Ποτήριον, δύο Ευαγγέλια με πλάκας εκατέρωθεν αργυράς, δύο αργυρά θυμιατότα, τρία αργυρά εξαπτήρνα, εν αργυρούν αρτοφόριον αι μικραί εικόνες επί του Τάμπλου της Θεοτόκου και του Κυρ ημών επάργυροι, η επί του Ηεροκωνταρίου τέσσαρας αιώνας αριθμούσα μεγάλη εικών της Θεοτόκου επάργυρος με ιδιαίτερον στέφανον χρυσούν, η επιλεγμένη «Παναγία η Πετρισιώτισσα», κεϊμήλιον του μεταναστεύσαντος ενταύθα εκ Πετρισίου χωριού, η των τριών Ιεραρχών

επάργυρος, πάσαι αι επί του Εικονοστασίου Δεσποτικά λεγόμεναι εικόνες με εξαίρετον κατασκευής αργυρούς στεφάνους και χείρας, εξ αργυράι κανδήλαι, τρεις αργυροί σταυροί, ο επιδεψίατα εκ καρυάς λελαξευμένος Τέμπλος, ο τοιούτος Ιερός Άμβων επίχρυσος, το τοιούτος Δεσποτικός θρόνος, η επί της Αγ. Τραπεζής Επτάφωτος λυχνία, μεγαλοπρεπείς χρυσάλλιοι και εκ μετάλλου πολυέλλιοι και πλείοι όσα άλλα κεϊμήλια, αναθήματα φιλοσεβών από της συστάσεως του χωριού ημών, υπάρχοντος κατά την άλωσιν, ως οι χρονογράφοι.

2. Επί τω πλήξαντι την ημετέραν κοινότητα δυστυχίματι έσπευσεν αυτή ν' αγγείλη τούτο τω Σεβασμιωτάτω Μητροπολίτη, παρ' ου ελήφθη η εξής απόκρισις: «Ευλαβέστατοι Ιερείς οι ψάλλοντες εις χωρίον Σωποτσέλιον και τιμώτατοι πρόδροιτοι και μυχταροδημογέροντες ευχόμεθα υμάς πατρικώς. Ελάβομεν σήμερον την από 18 τρέχοντος επιστολήν υμών και μετά λήψης επληροφωρηθήμεν την τέλειαν πυρπόλησιν της Ιεράς Εκκλησίας της κοινότητος υμών. Εκφράζοντες δια της παρούσης της θλίβιν ημών επί τω λυτρωό τούτω γεγονότι αποστελλομεν εν αντιμίσισιν Ιερόν, περιέχον και Άγια λείψανα, όπως οι Ιερείς τέλωσι την θείαν μυσταγωγίαν εις εν των παρεκκλησιών και μη μένωσιν οι χριστιανοί άνευ θείας λειτουργίας. Συνάμα δε πρότροπόμεθα υμάς ίνα συνελθόντες συσκεφθήτε περί του πρακτέου, το δε προϊόν των σκέψεών σας να υποβάλασι προς ημάς ο Επίτροπος της εκκλησίας μεθ' ενός Ιερέως και ενός προκρίτου προσεχώς ερχόμενοι επί τούτων ενταύθα, όπως μετ' αυτών συσκεφθόμεν, έχοντες πάντοτε την ηθικήν ημών συνδρομήν. Είητε δε υμειναιώνοντες εν Κυρίω. Εν Ιωαννίνους τη 19 Ιανουαρίου 1896 Τ.Σ. Ο Ιωανν. Γρηγορίους.

3. Επομένη η κοινότης ταις πατοικαίς προτροπαίς της Α.Σ., προέβη τη 3η Φεβρουαρίου εις εκλογήν Τοιμελούς «Επιτροπής προς συλλογήν συνδρομών» υπέρ της ανεγέρσεως του Ι. Ναού και το αποτέλεσμα εδήλωσεν Αυτή ως εξής.

Σεβασμιώτατε. Φαίνεται ότι η Νέμεσις δεν εκορέσθη επισωρεύουσα αλλεπάλληλα δυστυχήματα

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

«ΟΠΟΥ ΚΙ ΑΝ ΒΡΕΘΩ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΕ ΠΛΗΓΩΝΕΙ....»

Μεγάλη περηφάνεια και συγκίνηση ένωσα, διαβάζοντας εδώ στην ξενιτιά, ένα άρθρο του υπέροχου λογοτέχνη, λαογράφου και φίλου του Ζαγοριού Νέστορα Μάτσα στο τεύχος αριθ. 4 Οκτωβρίου 1993 του περιοδικού «ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΒΗΜΑ», στο οποίο με μια ξεχωριστή γλαφυρότητα και έναν σεβασμό που είναι διάχυτος σε όλο το κείμενο, εξυμνεί την προσφορά της Ζαγοριάς γυναικας στον πόλεμο του 40 παραθέτοντας ζωντανές μαρτυρίες απ' τα χωριά μας.

Θεώρησα χρέος μου να σας στείλω το κείμενο χωρίς άλλα σχόλια και με την παρακάληση να δημοσιευθεί —έστω και κάπως αργά— στο «Ζαγόρι μας».

Θα ήθελα ακόμη να εκφράσω τη μεγάλη χαρά μου και να συγχαρώ όλους όσους βοήθησαν να στηθεί το άγαλμα της Ζαγοριάς γυναικας στο Ροντοβάνι.

Νομίζω ότι η Πολιτεία έχει χρέος και πρέπει να καθιερώσει να γίνεται στο χώρο του μνημείου ειδική λαμπρή τελετή κάθε χρόνο στις 28 Οκτωβρίου, σαν ελάχιστη ανταπόδοση στην προσφορά του Ζαγοριού στο έπος του 40.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς και θερμές ευχές για τον Καινούργιο χρόνο

Γιώργος Δ. Τσουμάνης

Μόναχο-Δεκέμβριος του '93

Συνέχεια από την 5η σελ.

επί της κοινότητας ημών και ο μεγαλοπρεπής ναός της κοινότητας ημών τέλεον απεπεφρόθη μετὰ πάντων των εν αυτώ. Κατά δε την φοβεράν και αλγεινήν ταύτην δοκιμασίαν, βάλαμον παραμυθίας ενεστάλαξεν εις την δεινώς τρωθείσαν καρδίαν ημών η από 19ης Ιανουαρίου ισταμένου έτους επιστολή της Υμετ. Σεβ., καταδείξας και αύθις την υπέρ του ποιμινίου. Αυτής μέριμναν και ιδίαν αγάτην υπέρ των αναξίως δεινοπαθόντων. Εις απάντησιν δε ταύτης προαγόμεθα καθυποβαλύν τη υμ. Σεβ. τάδε. Κατόπιν τηλικαύτης και τοιαύτης προσγενομένης ημίν δυσεπανορθώτου ζημίας, τη κοινή γνώμη των ενδημούντων ασφαίσθη ο καταρτισμός τριμελούς Επιτροπής προς συλλογήν συνδρομών, υπέρ ανοικοδομήσεως του πυρποληθέντος Ιερού Ναού. Διό, συνελθόντες επί ταύτο οι απαραίτοντες την κοινότητα ημών, ανέδειξαν διά μυστικής ψηφοφορίας Επιτρόπους προς τον ειρηνόμενον σκοπόν τους κ.κ. Α. Κοτρώτην, Ι. Νουτσόπουλον και Π. Σαχμαλιάν.

Εξελέγη δε η ειρημένη Τριμελής Επιτροπή επί τω όρω ίνα, αφού προηγουμένως ποδηγητηθή εις της υμ. Σεβ., εξαιτησिता την φιλευσεβή συνδρομήν παρά των εν τη ξένη τας διατριβάς ποιουμένων Σωποτσελιτών, Ζαγορισίων και Ηπειρωτών, ως και παρά παντός φυλευσεβούς και των καλών και οσίων ξηλωτού και παρά των ημεδαπών. Επειδάν δε συναθροίσθη χρηματικών ποσόν προς την όσον ένεστιν ανέγερσιν Ναού, τότε αυτή αύτη πάλιν η κοινότης δικαιοσύνη ν' αποφασίξη περί των περαιτέρω. Διατελούμεν της υμ. Σ. πειθήνια τέκνα και ες αεί ευγνώμονες Θ. Ιωαννίδης Ι. Δ. Οικονόμου Κ. Ιωαννούτσου Α. Ιωαννούτσου Γ. Καράπας Ιω. Π' Θεοδώρου Δ. Π' Αλεξίου Α.Ι. Τζάλλα, Μ. θεόπιτος, Γ. Κ. Λούλης, Π. Μίσιου, Ε.Ι. Μηλιώτης, Α. Χ. Λαμπριδής, Β. Χ. Λαμπριδής, Χρ. Χ. Παλαιού, Γ.Α. Βακόλας, Σωτ. Δούκας, Ανδρ. Τσαφόπουλος, Ι.Α. Βάρδας, Ιω. Μ. Π' Χριστοδούλου, Νικ. Χρ. Τσάτσιου, Νικ. Στ. Πασχάλης, Ευστάθ. Κ. Τσάτσιου και Ξενοφ. Ι. Χριστοδούλου.

4. Της Τριμελούς Επιτροπής κατελθούσης εις Ιωάννινα και συσχεψαμένης μετὰ της Α.Σ., απεφασίσθη η αποστολή Εγκυκλίων προς του εν τη αλλοδαπή παρεπιδημούντας Σωποτσελίτας ως εξής.

Τοις Αξιότιμοις κυρίοις τοις εκ Σωποτσελίου του Τμήματος Ζαγορίου της Επαρχίας ημών

Ιωαννίνων ορμωμένοις κτλ. κτλ. Αγαπητοί ημίν εν Χριστώ υιοί. Δια της ημετέρας τούτης εγκυκλίου επιστολής μετ' άλλους πατρικού αγέλλομεν υμίν την θλιβεράν αγγελίαν της επισυνάψεως, κρίμασιν οίς οιδε Κύριος, πυρπολήσεως του εν τη ημετέρα πατρίδι περικαλλεστάτου Ναού, του τιμωμένου επί τη σεβασμία μνήμη της κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου» περί όρθρον βαθύν της 18ης παρελθόντος Ιανουαρίου ε. ε.τ., συναποτεφρωθέντων των εν αυτώ ανεξαιρέτως. Η Ιερά Μητρόπολις, αξιόχρεω προνοία υπέρ του ποιμινίου αυτής μεριμνώσα και καιρώσις αληγήσασα επί τη επελθούση συμφορά, έσπευσεν ίνα δια παραμυθητικής της διατάξεως τα της θέας λατρείας προσωρινώς, διάταξε δε ίνα εν κοινή συνελεύσει η κοινότης σκεφθή περί των ληπτέων μέτρων και προβή εις διορισμόν επιτροπής, μετ' ης Μητρόπολις να σκεφθή περί των περαιτέρω. Συνεπώς η κοινότης διώρισε τριμελή επιτροπήν, μετ' ης συσχεφθέντες ωρίμως, επειδή αριδήλως εγνώσθη ότι η κοινότης μεγίστη οικονομική απορία συνέχεται και η ανοικοδόμησις του Ιερού τουτού Ναού απαιτεί υπέρρογκον ποσόν, όπερ η κοινότης αδυνάτει να εξοικονομήση, ενεκρίθη ίνα ποιήσωμεν έκκλησιν εις την γενναίαν συνδρομήν υμών των εν τη αλλοδαπή εμπορευομένων. Διο προτρεπόμεθα πάντας υμάς ίνα, συναισθανόμενοι το μέγεθος της συμφοράς, αυθορμήτως παράσχητε την γενναίαν συνδρομήν υμών, εγγράφοντες ιδιοχειρώς της προσενεχθησομένης συνδρομής τον κάτωθι του παρόντος καταλόγου, φέροντος τας υπογραφάς των τε πληρεξουσίων της κοινότητος και την ημετέραν, επεκτείνοντας συνάμα και την προς τον θεοφιλή τούτον σκοπόν έκκλησιν και φιλόδοξον ομογενή. Ανατιθέμεθα δε τον κατάλογον τούτον εις τους αξιότιμους κ.κ. Γεωργ. Τριανταφυλλίδη και Θωμ. Πασχάλην εις Κάϊρον —Δημ. Κοντοπάνου και Θ. Π' Θεοδώρου εις Πάτρας— Νικολ. Ρούσην, Αναστ. Μορονόπουλον, Αγαθίν Ι. Βασαρά εις Αθήνας —αδελφούς Πιτ. Π' Θεοδώρου εις Κέρκυραν— Χριστοδ. Κ. Τσιάτσιου, Αστέρ. Ι. Τσιάτσιου εις Τύρναβον— Αναστ. και Κων. Γ. Γκαστή εις Λάρισα— Αναστ. και Βασίλ. Γ. Παλαιού εις Καρδίτσαν— Αστέρ. Γ. Μακρόπουλον και υιόν εις Σάμια— Αναστάσιον Ιω. Παλαιόπουλον και υιόν εις Ναζλή— Κων. Γ. Μιχαηλίδην εις Ιβραΐλαν— Κων. Α. Νουτσόπουλον, Η. Χρ. Ξάντην εις

Βουκουρέστιον— Ματ. και Χρυσ. Α. Ζέρβαν εις Βιτώλια— Μιχαήλ Κολοκύθων και αδελφούς Κ. Λούλην εις Καβάλαν— Δημ. Θ. Ιωαννίδην εις Ιωάννινα—, μετ' ων πάντες να συμπράξητε αδελφικώς— Μετά δε την συμπλήρωσιν του καταλόγου τούτου οι ανωτέρω κύριοι, κρατούντες αντίγραφον, θ' αποστείλωσιν απ' ευθείας εις την Ιερ. Μητρόπολιν τον κατάλογον τούτο, σεσημασμένον τας υπογραφάς αυτών, ως και το συλλεχθησόμενον ποσόν ασφαλώς, ίν' αποδοθή τη κοινότητι. Έξοιτε δε τον μισθό πολλαπλάσιον παρά του μισθοποδότη Θεού, δια προσβείων της πανάγνου αυτού Μητρος, ου η χάρις και το έλεος συν τη παρ' Ημών ευχή και ευλογία είη μετά πάντων υμών. Εν Ιωαννίνους, τη 20 Φεβρ. 1896. Οι πληρεξούσιοι. Ο Μητροπολίτης.

5. Μετά δε τας ενεργείας ταύτας ενεκρίθη να εκδοθή και περιαχθή εν Σωποτσελίω και τοις περίξ ης εξής εγκύκλιος.

Αδελφοί. Μετά την εξ ολοκλήρου αποτέφρωσιν του Ιερού Ναού της Κοινότητος ημών εκλεγέντες επιτρόποι προς συλλογήν συνδρομών υπέρ ανεγέρσεως αυτού, επινευσάσης προφορώς εις τούτο και της Α. Σεβασμιότητος και πάσαν την επιτην Αυτή συνδρομήν χορηγούσης, προαγόμεθα δια της παρούσης ημών ικετηρίου υποβαλύν τα εόμενα:

Επειδή η κοινότης ημών, ως γινώσκετε, ένεκα της μετεώρου καταστάσεως του κληροδοτήματος του αιμνήστου Δ. Αναγνωστοπούλου και της ελλείψεως παντός ετέρου δημοσίου πόρου αδυνάτει να προβή εις ανοικοδόμησιν του πυρποληθέντος Ιερού Ναού αυτής, η διευσεβής και φιλόδοξη συνδρομή των εν τη αλλοδαπή παρεπιδημούντων συνεχχωρίων ημών δεν θα επαρκέση εις συντέλεισιν τηλικούτου έργου, γινώσκοντες δ' απ' ετέρου τον ζήλον προς τα Ιερά και όσια, όστις εκ παλαι διέκρινε τον κάτοικον του Ζαγορίου, προς δε και ότι η αγαθή φιλοτιμία και προαίρεσις των πολλών πολλά δύναται να κατορθώση κατά το σοφόν «πάντες συνελθόντες ή βελτίους ή ου χειρόους», ποιούμεθα έκκλησιν εις τα ευσεβή και φιλόδοξα πάντων υμών των ενδημούντων από του γεραίτέρου μέχρι του νηπίου, από του πλουσίου μέχρι του πενεστέρου, ευαρεστουμένων να εγγράψητε την προσενεχθησομένην συνδρομήν κάτωθι της παρούσης.

Εξαιτούμεθα δ' άμα και την αρωγήν εκείνων των περιοίκων αδελφών, ων τον οίκον η Θεία Πρόνοια δαφιλώς ευηργέτησεν,

(Συνεχίζεται)

ως καλών αγαθών, και οίτινες θερμήν επεδείξαντο συμπάθειαν επί τω πληξαντι την ημετέραν κοινότητα δυσεπανορθώτω τούτω εν πολλοίς ατυχήματι. Προαγόμεθα δε θαρρούντες να ζητήσωμεν και του πλουσίου την δαψιλήν προσφοράν και του πένητος τον οβολόν, διαβεβαιούμενοι ότι η αναξιοπαθήσασα και εν τοις κυριωτέροις σημείοις καιρίως από εξαετίας τρωθείσα κοινότης υμών μετ' ίσης εὐγνωμοσύνης θέλει αποδεχθή την πρόφορνα συνδρομήν εκάστου και παύσεται ευχομένη νικτός και ημέρας τω Υψίστω Θεώ δια των λειτουργών υπέρ υγείας και ψυχικής σωτηρίας παντός συνδραμυμένου, εγγραφούσα άμα τα ονόματα αυτών εν τοις διπτύχοις των ιδρυτών και κτιτόρων του ανεγερθησόμενου Ιερού Ναού.

Ενέλιπδες ότι εκάστος θέλει συνεισενέγκη εκ του πλεονάζοντος ή υποτερήματος υπέρ της θάττονος Ανεγέρσεως του Ιερού της Κοινότητος ημών Ναού προς δόξαν Θεού, ου η χάρις επί των πιστών μιμείται τα φρέατα τα αεί κενούμενα και μη εξαντλούμενα, διατελούμεν. Οι Επιτρόποι. Εν Σωποτσελίω τη 15η Απριλίου 1896.

6. Μετά ταύτα η κοινότης εξέλεξάτο «Επιτροπήν προς Ανέγερσιν του Ιερού Ναού», συνισταμένην εκ των κ.κ. Αλ. Κοτρώτην, Ιω. Νουτσόπουλου, Π. Σαχμαλιά, Μ. Δ. Ζέρβα και Ιω. Αν. Παλαιοπούλου τον και Ταμίον, οίτινες εκ των πρώτων αποσταλεισών συνδρομών προέβησαν εις αγοράν τω αυτώ έτει οικοδομήσιν ουλής. Ένεκα δε της πολιτικής χαλεπότητος των καιρών η Ανέγερσις του Ιερού Ναού ανεβλήθη, εκκλησιαζόμενων των κατοίκων εν τω παρεκκλησίω των Αποστόλων επί τριετίαν. Αποχωρήσαντος δε του κ. Ιω. Νουτσόπουλου της Επιτροπείας και αποδημήσαντος του ως Ταμίου κ. Ιω. Παλαιοπούλου, εξελέγησαν εις αντικατάστασιν οι κ.κ. Θωμ. Πασχάλης, Ιω. Π/θεοδώρου, Ταμίας δε ο κ. Π. Α. Σαχμαλιάς. Γραμματεύς δε πάντοτε ο διδάσκων κ. Ξενοφάν Ι. Χριστοδούλου. — Κατ' Αύγουστον δε του 1898 ήρξατο η ανέγερσις και επερατώθη ως και ο εσωτερικός διάκοσμος μετά εν έτος. Τη δε 27η Αυγούστου του 1900ού ετελέσθησαν μεγαλοπρεπώς τα Εγκαίνια. Ευλογημένον το όνομα παντός υπέρ του Ιερού Ναού συνδραμόντος λόγω ή έργου. Ευγνωμοσύνη ες αεί του Σεβασμιωτάτω Μητροπολίτη Ιωαννίνων Κυρίω Κω Γρηγορίου Ι. Καλλιδή.

ΕΘΙΜΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ (19ος αιώνας)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

τέρας βίας και αστάθμητων παραγόντων, (ληστεία, αρρώστια, θάνατος).

γ) Η οριζόντια κινητικότητα διέκρινε την πλειοψηφία της Ζαγορίσιας κοινωνίας, η οποία δεν συνεπάγονταν αλλαγές προς τα πάνω ή προς τα κάτω της ιεραρχικής κλίμακας στο επαγγελματικό και κοινωνικό επίπεδο.

Κύριος εκφραστής της Ζαγορίσιας κοινωνίας η Ζαγορία πολιτεία που διακρίνονταν:

α) για την οργάνωσή της σε χωριά (46)

β) για την αυτονομία της απέναντι στην Οθωμανική αυτοκρατορία στην οποία ανήκε γεωγραφικά

γ) για την οικονομική αυτόρκεία της που στηρίζονταν στον ξενιτεμό των ανδρών και τις ευεργεσίες

δ) οι Ζαγορίσιοι προεστοί είχαν μια καθοριστική λειτουργία σαν μεσάζοντας μεταξύ της Ζαγορίσιας πολιτείας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

ε) η απονομή δικαιοσύνης γίνονταν από τους προεστούς των χωριών και από το «Κοινό» των Ζαγορισίων. Υπήρχε αυτόνομη και ανεξάρτητη δικαιοσύνη από την Οθωμανική δικαιοσύνη εκτός των βαρύτατων ποινικών υποθέσεων.

στ) οι εσωτερικές σχέσεις των Ζαγορισίων βασίζονταν στην αλληλογνωριμία και διατηρούσαν χαλαρές και περιφρασμένες σχέσεις με τις γειτονικές Ηπειρωτικές κοινότητες.

ζ) η εκπαίδευση ήταν λειτουργική και κοινή για όλα τα παιδιά. Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της Ζαγορίσιας νοοτροπίας έπαιξε η θρησκεία και οι προκαταλήψεις. Το Ορθόδοξο Χριστιανικό δόγμα λειτουργούσε με τρόπο που συνέτεινε στην ενοποίηση της Ζαγορίσιας κοινωνίας και της Ζαγορίσιας κοινωνικής ομάδας.

Η ενοποίηση αυτή επιτυγχάνονταν μέσα από:

α) τον άμεσο έλεγχο που το

τελετουργικό και δογματικό στοιχείο της θρησκείας ασκούσε στις κοινωνικές δραστηριότητες των Ζαγορισίων και

β) την επιρροή των θρησκευτικών πεποιθήσεων στη μορφοποίηση των κοινωνικών συμπεριφορών.

Ο λαός ενώ πίστευε επίσημα, σύμφωνα με τη διδασκαλία της εκκλησίας τον Τριαδικό Θεό από τον οποίο πηγάζουν και εξαρτώνται πάντα τα αφορόντα τη ζωή του, στην καθημερινή του δράση επικαλούνταν και απένεμε τιμές στην Παναγία και στους Αγίους της Εκκλησίας, όχι σαν μεσίτες και αυτό ήταν το σημαντικό αλλά σαν θείες δυνάμεις, οι οποίες μπορούν να έρχονται σ' αυτόν απ' ευθείας αρωγοί. Δηλαδή στην πράξη λατρεύονται πολλοί θεοί.

Το πνεύμα τούτο το πολυθεϊκό ήταν επιβίωση από την περίοδο της Εθνικής Θρησκείας. Στο Ζαγόρι ιδιαίτερα απονέμονταν λατρευτικές τιμές στους Αγίους και περισσότερο στους Αγ. Νικόλαο, Αγ. Δημήτρη, Αγ. Πίωργη, προφ. Ηλία, Αγ. Παρασκευή, Αγ. Μαρίνα και Αγ. Προκόπη. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κάθε χωριό του Ζαγορίου περικλείεται από εξωκλήσια με τα παραπάνω ονόματα.

Οι προκαταλήψεις επηρέασαν την Ζαγορία ομάδα και εκφράστηκε με αρνητική στερεοτυπική συμπεριφορά. Μεταξύ των πιο σημαντικών προκαταλήψεων με κοινωνικές προεκτάσεις αναφέρω τις εξής: α) φυλετική προκατάληψη, εναντίον κυρίως των γύφτων και λιγότερο των μετοίκων, και β) θρησκευτικοκοινωνικές προκαταλήψεις για θέματα που αφορούσαν την ηθική και κοινωνική διαμορφώση από την ομάδα των γύφτων με το Χριστιανικό δόγμα.

Η αναπαραγωγική λειτουργία της κυρίαρχης Ζαγορί-

σιας ιδεολογίας ήταν εκείνη που κατόρθωσε ακόμη μέχρι το 1940 να διατηρήσει την ίδια κοινωνική δομή, τις ίδιες αντιλήψεις, τις ίδιες απόψεις. Φορείς κοινωνικοποίησης των ατόμων υπήρξαν αρκετοί. Ορισμένοι από αυτούς ήταν θεομοποιημένοι (οικογένεια, κοινότητα) και άλλοι όχι (έθιμα, κοινωνική κριτική).

Σχετικά με τους θεομοποιημένους φορείς μπορούμε να αναφέρουμε: α) ότι η Ζαγορία οικογένεια ήταν εκείνη από την οποία τα άτομα διδάσκονταν για πρώτη φορά τους κοινωνικούς ρόλους. Αποτελούσε τον πρωτογενή φορέα κοινωνικοποίησης και αναπαραγωγής της κυρίαρχης Ζαγορίσιας ιδεολογίας, β) ότι η Ζαγορία πολιτεία με την εκπαίδευση που παρείχε και την άσκηση εξουσίας συνέβαλε αποφασιστικά στη δημιουργία της Ζαγορίσιας προσωπικότητας.

Παράλληλα με τους θεομοποιημένους φορείς, υπήρχε και ένας αριθμός φορέων που επίσης μορφοποιούσαν και προσανατόλιζαν τις δραστηριότητες των Ζαγορισίων. Τέτοιοι φορείς ήταν: α) η κοινωνική κριτική που αναπτύσσονταν στις γειτονίες, στις συντροφίες, στους συνομηλικούς, στο εκκλησίασμα και μεταβάλλονταν σε κοινωνική κατάκρουση, και β) οι εθιμικοί κανόνες. Όπως γνωρίζουμε η ανθρώπινη συμπεριφορά υπάγεται πάντα ανεξάρτητα από το αν υπάρχουν θεομοθετημένοι κοινωνικοί κανόνες και σε κανόνες άτυπους που έχουν διαμορφωθεί και επιβληθεί στην πράξη. Πρόκειται για τα «ήθη και έθιμα» ή τις απλές «συνήθειες» με βάση τις οποίες ρυθμίζονταν πάντα ένα μέρος της συμπεριφοράς, μικρότερο (στις περιπτώσεις π.χ. κατανομής καθηκόντων και υποχρεώσεων στα πλαίσια μιας ασυτηρής ιεραρχίας αξιωματικών) ή μεγαλύτερο (στις περι-

Συνέχεια στην 8η σελ.

Συνέχεια από την 7η σελ.
πτώσεις π.χ. συμπεριφοράς στα πλαίσια προσωπικών σχέσεων).

2. ΤΑ ΣΙΟΥΡΟΥΤΙΑ ΤΟΥ 1828

Οι Ζαγορίσιοι μετά την ανατάωση της περιόδου 1821-1827 μαζεύτηκαν στα Γιάννινα το 1828 σε γενική συνέλευση. Εκεί οι αντιπρόσωποι των χωριών κατήρτισαν ένα νέο κατάλογο από διατάξεις (Σιουρούτια). Τα προηγούμενα είχαν καεί στο σπίτι του Αλέξη Νούτσου γενικού γραμματέα του Αλή Πασά. Οι Οθωμανοί έκαψαν το σπίτι του Α. Νούτσου στο Καπέσοβο Ζαγορίου στις 25 Αυγούστου του 1822. Οι Ζαγορίσιοι αντιπρόσωποι ήταν οι αρμόδιοι να συντάξουν τα Σιουρούτια που ρύθμιζαν τις σχέσεις ανάμεσα στους Ζαγορισίους, είτε από το ίδιο χωριό, είτε και από διαφορετικά χωριά. Αυτό το πράγμα ήταν καθαρά δουλειά των Ζαγορισίων. Δεν είχαν καμμία θέση να ανακατευθούν οι Οθωμανοί. Και για το ζήτημα αυτό φρόντισαν γρήγορα οι Ζαγορίσιοι μόλις αποκαταστάθηκε η «τάξη» στα Γιάννινα.

Τα Σιουρούτια ρύθμιζαν σχετικά την οικογενειακή, κοινωνική, κοινοτική και κληρονομική ζωή του πληθυσμού του Ζαγορίου. Τα Σιουρούτια περιελάμβαναν 11 άρθρα τα εξής:

α) Όταν μια οικογένεια (Χανός) δεν μπορεί να πληρώσει τα βασιλικά και αυθεντικά δικαιώματα που της αναλογούν η κοινότητα σύμφωνα με το νόμο και χωρίς εμπόδια, εκθέτει όλη την ακίνητη περιουσία σε δημοπρασία, εκείνος δε που θα την αγοράσει, γίνεται αμέσως ιδιοκτήτης αυτής.

β) Όταν μοναχοκόρη μετά τον θάνατο του πατέρα της παντρεύεται και πάρει άντρα μέσα στο σπίτι της, ο άνδρας αυτής αυτοδικαίως παίρνει την ιδιότητα του κληρονόμου γιού και επιβαρύνεται με όλες τις υποχρεώσεις του σπιτιού και σε περίπτωση που δεν έχει εξοφλήσει τα χρέη του, τότε πουλιέται και η ίδια του η προίκα για την πληρωμή αυτών.

γ) Τα κορίτσια που έχουν αδελφούς, μετά το θάνατο των γονέων τους δεν αποκτούν κληρονομικά δικαιώματα από την πατρική και μητρική περιουσία, εκτός αν υπάρχει διαθήκη και ορίζει κάποιο μερίδιο. Έχουν όμως την υποχρέωση οι αδελφοί να προικίσουν τις αδελφές τους.

δ) Όταν πεθάνουν αμφότεροι οι γονείς και οι απόγονοι αυτών είναι μόνο κορίτσια, τα πάντα κληρονομεί ο εσώγαμπρος, εκτός αν με κανονική διαθήκη αφευθεί κάτι και στις άλλες αδελφές.

ε) Όταν γίνεται υιοθεσία με νόμιμη διαδικασία υιοθέτησης, οι συγγενείς αυτού αποκλείονται της κληρονομιάς.

στ) Όταν δεν υπάρχουν παιδιά και πεθάνει ο άνδρας, η γυναίκα αυτού δικαιούται μόνο την προίκα της και ό,τι άλλο ορίζει η τυχόν υπάρχουσα διαθήκη.

ζ) Αντίστροφα, όταν πεθαίνει γρηγορότερα η γυναίκα και ο άνδρας αυτής είναι άτεκνος, επιτρέφει στους γονείς της συζύγου του ή στ' αδελφία της όλη την προίκα.

η) Κάθε διαθήκη που υπογράφεται από τον αποθανόντα και από τέσσερις αξιόπιστους μάρτυρες ή και χωρίς αυτούς, είναι νόμιμη.

θ) Τα διάφορα έγγραφα που συντάσσονται μεταξύ δύο ή και περισσότερων μερών, θεωρούνται γνήσια μόνον όταν υπογραφούν αυτά και από μάρτυρες.

ι) Η απόφαση δύο προσώπων που εκλέγονται από τους ενδιαφερόμενους για συμβιβασμό αυτών, έχει κύρος.

ια) Εκείνος που διενεργεί άδικα αγωγή σε άτομο, υποχρεώνεται να πληρώσει τα έξοδα της δίκης και να αποζημιώνει τον αντίδικο.

Τα παραπάνω είχαν ισχύ μέχρι το 1868.

3. ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

3.1 Εσωτερική Κρίση:

α) Πρωτοβάθμια Κρίση: Οι ενδιαφερόμενοι Ζαγορίσιοι για να λύσουν τις διαφορές τους προσέρχονταν στη δημογερο-

ντία του χωριού τους. Οι δημογέροντες (ή μουχταροδημογέροντες) δικάζαν σε πρώτο βαθμό. Σπάνια οι Ζαγορίσιοι απευθύνονταν στους παπάδες. Μερικές φορές οι Ζαγορίσιοι πήγαιναν κατευθείαν στο «Κοινό» των Ζαγορισίων στα Γιάννινα να εκδικάσουν τις διαφορές τους.

β) Δευτεροβάθμια Κρίση: Αν η υπόθεση εκδικάστηκε από τη δημογεροντία του χωριού και οι Ζαγορίσιοι δεν έμεναν ευχαριστημένοι, μπορούσαν να καταφύγουν στο «Κοινό» των Ζαγορισίων στα Γιάννινα. Τότε ο Γενικός Προεστός δικάζε την υπόθεση κατ' ουσία. Ο Γενικός Προεστός δεν βιάζονταν να βγάλει κρίση σ' οποιαδήποτε διαφορά. Ανέθετε σε ευπρόσηπα και σοβαρά άτομα να διεξάγουν έρευνα, αυτοψίες, εξέταση μαρτύρων κ.τ.λ. ώστε η κρίση νάναι δίκαιη και να στηρίζεται σε ουσιαστικές αποδείξεις.

Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι θεωρούνταν ντροπή να εξετάζεται μάρτυρας γυναίκα.

Πολλές φορές στο «Κοινό» των Ζαγορισίων οι Εβραίοι απευθύνονταν για τις διαφορές τους. Ακόμη διαφορές μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων εκδικάζονταν από το «Κοινό» των Ζαγορισίων.

3.2. Εξωτερική Κρίση

Όταν μια υπόθεση Ζαγορισίων απευθύνονταν για να εκδικασθεί στη Μητρόπολη ή στις Οθωμανικές αρχές, τότε λέγονταν «εξωτερική κρίση». Σπάνια οι Ζαγορίσιοι πήγαιναν να λύσουν τις διαφορές τους στην Μητρόπολη των Γιαννινών. Οι βαριές ποινικές υποθέσεις δικάζονταν πάντοτε από τα Οθωμανικά δικαστήρια.

3.3. Διαιτησία

Σύμφωνα με το άρθρο δέκα των Σιουρουτιών του 1828 η απόφαση δύο προσώπων που εκλέγονταν από τους ενδιαφερόμενους για συμβιβασμό των, είχε κύρος.

3.4. Δικαστική Δαπάνη και Αποζημίωση

Σύμφωνα με το άρθρο έντεκα των Σιουρουτιών (1828) εκείνος που διενεργούσε άδικα

αγωγή σε άτομο, υποχρεώνονταν να πληρώσει τα έξοδα της δίκης και να αποζημιώσει τον αντίδικο.

4. Η ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Στο Ζαγόρι κυρίαρχο ρόλο στην οικογενειακή συγκρότηση έπαιξε όχι η πυρηνική οικογένεια, αλλά η εκτεταμένη οικογένεια. Η Ζαγορίσια εκτεταμένη οικογένεια αποτελούνταν από περισσότερες πυρηνικές οικογένειες που συζούσαν όλες μαζί. Η μορφή της εκτεταμένης οικογένειας του Ζαγορίου ήταν η πατριαρχική. Αποτελούνταν από τον αρχηγό της οικογένειας, τη γυναίκα του, τους παντρεμένους γιούς με τις νύφες και τα παιδιά τους.

Τα αγόρια μεγάλωναν και έμεναν μαζί με την οικογένεια και μετά το γάμο τους. Αντίθετα τα κορίτσια (εκτός της περίπτωσης του σώγαμπρου) θα έφευγαν με το γάμο τους από το σπίτι τους. Στη συνέχεια θα έμεναν στο σπίτι του άνδρα τους, όπου στην αρχή βρίσκονταν σε ένα περιβάλλον ξένο που θα έπρεπε να γνωρίσουν, να κάνουν καινούργιες φιλίες και ήταν υποχρεωμένες να ζουν με την Κυραμάνα (πεθερά).

Η Ζαγορίσια οικογένεια, εξασφάλιζε στη Ζαγορίσια κοινωνία τη βιολογική αναπαραγωγή, την αναπαραγωγή της κυρίαρχης ιδεολογίας, την κοινωνικοποίηση της νέας γενιάς καθώς και την οικονομική και κοινωνική ένταξη των μελών της.

Η οικογενειακή οργάνωση με την ιεράρχηση την οποία είχε σε όλους τους τομείς της, έδινε τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν κάτω από τη σιδερένια πειθαρχία της Κυραμάνας, όταν έλειπαν οι άνδρες το βάρος της ξενιτιάς.

Έπρεπε κάποιο χέρι να καθοδηγεί το τιμόνι της οικογένειας και να παίρνει αποφάσεις. Δεν έπρεπε να παρατηρηθεί η παραμικρή έλλειψη συντονισμού, κατά την απουσία στην ξενιτιά του άνδρα ή των ανδρών.

Συνεχίζεται

«ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΑΤΑ ΑΝΗΚΟΝΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897»

Σάββα Θ. Θεοδώρου

Με τον παραπάνω τίτλο βρέθηκε στην κατοχή της συγχωριανής και θείας μου Ξανθίππης Τσάντη ένα κατάστιχο με πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία για την ιστορία του χωριού μας.

Η πολυγαπητή θεία Ξανθίππη πιστή στις παραδόσεις του τόπου μας, του οποίου είναι φανατική λάτρη και σε όλη της τη ζωή ποτέ δεν εγκατέλειψε, είναι πηγή ανεξάντλητη για κάθε πληροφορία από την παλιά ζωή του χωριού μας και θεματοφύλακας ενός πλούσιου αρχείου.

Έτσι είχε την καλωσύνη να μου εγχειρίσει το εν λόγω κατάστιχο αναγνωρίζοντάς μου το μεγάλο ενδιαφέρον για την ιστορία του χωριού μας αλλά και την επιθυμία για μια καλύτερη αξιοποίησή του να το ιδεί δημοσιευμένο στο ΖΑΓΟΡΙ μας.

Πρόκειται για ένα κατάστιχο-δευτέρι με 37 φύλλα σχήματος 25Χ40 εκ. άδετο. Έχει αριθμημένες τις σελίδες του από το 1 έως το 22 ενώ οι υπόλοιπες σελίδες δεν φέρουν καμμία αρίθμηση.

Το κατάστιχο αυτό χρησίμευε σαν βιβλίο ταμείου της Κοινότητας, στο οποίο αναγράφονταν όλες οι οικογένειες (οσπίτια) με τους αναλογούντες σε κάθε οικογένεια φόρους. (Μπρεκαγιέδες=οι καθυστερημένοι φόροι)

Οι φόροι την εποχή εκείνη ήταν οι εξής: Ο στρατιωτικός φόρος, το «δρομολόγιο», που σημαίνει φόρος για την κατασκευή και συντήρηση των δρόμων, τα «Δεσποτικά», που είναι ο φόρος για την Εκκλησία και τέλος ο φόρος «Επιτηδεύματος», όπως ισχύει και σήμερα για τους επαγγελματίες. Τα ποσά αναφέρονται πάντοτε σε γρόσια και παράδες.

Στις πέντε πρώτες σελίδες του βιβλίου αναγράφονται δέκα ονόματα κατοίκων του Μονοδενδρίου, που οφείλουν φόρους παλαιότερων ετών από το 1889 μέχρι και το έτος 1896.

Από τη σελίδα 7 έως και την 22 γράφονται κανονικά σε κατάσταση με διαγραμμίσεις όλες οι οικογένειες του χωριού με τα αντίστοιχα οφειλόμενα χρηματικά ποσά κατά κατηγορία φόρων και έτος χρήσεως (οκτώ σελίδες για το 1897 και άλλες 8 σελίδες για το έτος 1898). Ακολουθεί και ακόμη ένα μέρος από 6 σελίδες πυκνογραμμένες σε στυλ καταλόγου με ονόματα οφειλετών του έτους 1900.

Στις υπόλοιπες σελίδες ως το τέλος του βιβλίου αναφέρονται διάφορα ονόματα, όχι σε μορφή καταλόγου πλέον, αλλά αραογραμμένα—πέντε ονόματα σε κάθε σελίδα—με την αναλογία φόρου για το έτος 1901.

Επιλέξαμε να παρουσιάσουμε από τις φιλόξενες σελίδες του περιοδικού το «ΖΑΓΟΡΙ» μας το περιεχόμενο των 5 πρώτων σελίδων του καταστίχου και ένα πλήρη κατάλογο του έτους 1897. Πιστεύουμε, πως με την παρουσίαση αυτή οι αναγνώστες μας θα πάρουν μια γεύση από τη γραφή και τον τρόπο, που οι παλιότεροι Ζαγορίσιοι αντιμετώπιζαν τα προβλήματα τους σε πνεύμα καλής συνεργασίας και υποταγής τους στους κρατούντες τότε νόμους παρά τις αντιξοότητες και τις δυσκολίες, από τις δυσμενείς συνθήκες της εποχής εκείνης λόγω της ξενικής κατοχής.

Ακολουθεί η καταχώρηση των δύο τμημάτων από το κατάστιχο όπως είναι και για τα οποία πιο πάνω έγινε λόγος.

α μέρος. Σελίδα 1.

«Γάκης Γκότον των ετών 1889, 1890 και 1891 έδειξεν αυτά ο Θεόδωρος Μ. Κοντοδήμος
του έτους 1892 ο εισπράκτωρ Κωνστ. Κοντογιάννης 209
» » 1893 » » 209
» » 1894 » » 225
» » 1895 » » 225
» » 1896 » » 125.20

Μπουραζάνης των προηγούμενων 8 ετών εκτίμησιν σπιτιού γρ. 152 των ετών 1893, 1894, 1895 και 1896 » 64

Σελίδα 2. Λεωνίδας και Δημ. Μακούση των προηγ. ετών γρ. 250 του έτους 1894 » 215.20
1895 » 239.20
1896 » 239.20

Αργυρή Τσανίνα των ετών 1893, 1894, 1895 και 1896 γρ. 52
Σελίδα 3. Θεμιστοκλής Μίσσιος των ετών 1894 και 1895 γρ. 90

του έτους 1896 » 22.20
» έτους 1896 ο Ιωάννης Μίσσιος » 22.20
Αναστάσιος Τάγης των προηγ. ετών γρ. 1.314 του έτους 1896 » 152
Σελίδα 4. Φίλιππος και Παναγιώτης Τάγης του έτους 1894 » 200.20 του έτους 1895 και 1896 » 591
Ελήφθησαν δια μαζπατά εις Κων/λιν 791.20 το έτος 1895 203

υπόλοιπον 1896 588.20
Δημήτριος Βέργος των προηγούμενων ετών 857 του έτους 1896 152

Σελίδα 5. Χριστόδουλος και Κων/ντίνος Πρίγκος συμφώνως των μαζπατάδων εδόθησαν 656 του έτους 1896 οι φόροι 363

και εις δρομολογίων διαφορά 18.10
1897 εκπληρώθησαν και εξωφλήθησαν Ιωάννης και Νικόλαος Αστερινός συμφώνως των μαζπατάδων εδόθησαν 456 του έτους 1896 οι φόροι 164

β' μέρος. «Οι φόροι του χωριού Μονοδενδρίου του έτους 1897 (τουρκιστί) 1313

	Εκτί- μηση	Στρατ. φόρος	Δρο- μολόγ.	Δεσπο- τική	Επιτή- δευμα	Εισπρα- κτικά	Ολικόν ποσόν
1. Κώσταινα Μπεκάρη	17	120	-	5.20	-	14.10	156.30
2. Γάκης Γκότος	18	120	12	-	20.20	6	176.20
3. Ιωάννης Σιαφράς	5	40	12	5.20	30.20	9.10	102.30
4. Κώστος Γκότος	10.20	160	12	5.20	71	26	285
» Θεόδωρος Γκότος	5	120	12	5.20	35.20	17.30	195.30
» Σάκης Γκότος	5	80	12	5.20	20.20	12	135.10
5. Κατσαρίνα Γκραβέλη	19.20	-	-	-	-	2	21.20
6. Μπουραζάνης	17.20	-	-	-	-	-	17.20
10. Παναγ. Γραβάνης	41	80	12	5.20	-	14	152.20
11. Νικόλ. και Σατήριος Πάπης	51	120	24	5.20	-	20	220.20
12. Γεώργιος Στύλλος	79.20	120	12	5.20	-	21.30	238.30
13. Φίλιππος Φακίδας	82	40	12	5.20	-	14	153.20
» Χριστοδούλιν Φακίδα	22	-	-	-	-	2	24

* Στο εξής θα παραλείπονται τα χρηματικά ποσά, γιατί εκείνο που ενδιαφέρει περισσότερο είναι τα ονόματα.

Εξ άλλου και η παράθεση τώσων αριθμών θα ήταν κουραστική και αναρτή.

15. Ματθαίος Ι. Παντάζης	35. Αδελφοί Ξ. Κοντοδήμου
16. Κωνσταντίνος Κοντογιάννης	38. Ματθαίος Κοντοδήμος
» Αριστοτέλης Κοντογιάννης	37. Μάνθινα Οικονόμου
17. Μαρία Δεσβένη	41. Δημήτριος Τσούτσος
18. Αλκιβιάδης Στέας	42. Κωνσταντίνος Τσάντης
» Μιχαήλ Στέας	44. Βασίλειος Γιαννής
21. Γεώργιος Γκόλας	45. Πολυχρόνιος Βάλλας
23. Γεώργιος Νισιώτης	» Στασινή Βάλλα
36. Ιωάννης Σμυρλής	120. Κωνσταντίνος Βάλλας
24. Απόστολος Τσάντης	46. Κωνσταντίνος Ζέρβας
25. Τασιότσα Γιαννή (Μίμου)	47. Αναστάσιος Ζωμαρίδης
27. Γιώργινα και Περασφόνη Μακούση	48. Ματθαίος Γ. Παντάζης
» Λεωνίδας και Δημήτριος Μακούση	86. Χρυσή Μπαλούγια
31. Ιωάννης Σεμιτέλος	48. Νικόλενα Νίτσου
32. Αδελφοί Μίσσιος	49. Κωσταινα Χασιώτου
24. Αλεξάνδρα Στυλογιαννή	50. Αναστάσιος Τάγης
	57. Χρυσούλα Μπέλλου
	58. Αδελφοί Ι. Πρίγκου

Συνέχεια στην 10η σελ.

Συνέχεια από την 9η σελ.

» Νικόλαινα Πρίγκου	111. Χαράλαμπος Ψάλτης
66. Δημ. Κατσαδήμας	» Ιωάννης Σιδόμπολος
68. Παύλος Μακρυγιάννης	115. Κωνστ. και Ευφροσύνη Τσίμα
71. Παπα Στέφανος	116. Κωνστ. Γ. Πανταζής
71. Ιωάννης Κατρής	117. Πολυχρόνιος Σακελλαρίου
72. Χριστόδ. Πετσέλης και Ιωάννης Κοτλής	118. Μάνθινα Γκοτίνου
75. Δημ. Δερλές	120. Ματθαίος Πετσέλης
76. Κωνσταντίνος Στέας	122. Κωνσταντίνος Ζωγράφος
77. Γεώργιος Κόνιαρης	126. Δημήτριος Βέργος
78. Δημήτριος Κόνιαρης	127. Κωνσταντίνος Ρίζος
» Αριστείδης Κόνιαρης	128. Θεοχάρηνα Ζούγκου
80. Βασιλική Πατζούρα	129. Ιωάννης Στούπης
81. Ρίνο Πατζούρα	130. Ευφροσύνη Μπέλλου
82. Παπα Γεώργιος Θεμελής	131. Στεφανίνα Παπακώστα
88. Ματθαίος Θεμελής	» Αδελφοί Αστερινού
84. Ελευθέριος Τελωνίδης	132. Δημήτριος Ακριβής
87. Θεοχάρης Κούρας	134. ΠαππαΚώστας Αναστασιάδης
89. Στέφανος Κατσουλίδης	139. Νίτσα Μπουρνάκη
92. Παναγιώτης Γκαρβέλης	142. Γεώργιος Καλέας
93. Ρουσόκαινα και Δ. Πατζούρα	143. Δημήτριος Δάνος
94. Αδελφοί Σκόκα	150. Παναγιώτης Κολιός
» Παπα Μιλτιάδης	— Προφήτης Ηλίας
» Τσουρέλινα	— Αγία Παρασκευή
95. Δημήτριος Νούλης	— Αθανάσιος Γεωργούλας
» Οικία Τσούτση	— Τάσιος Γόφτος
» Οικία Μπαζάκα	— Γεώργιος Μπιτούνης
96. Θεοχάρης Πανταζής	— Αριστοτέλης Ζώνιος
97. Γούλαινα Ρούση	— Ρούσης Ντόκος
98. Αδελφοί Θ. Κοντογιάννη	— Πέτρος Μπαζτέκης
» Οικία Τάη	— Σιάβαινα Αρτόζη
99. Περικλής Διαμάντης	— Αργυρή Τσανίνα
102. Γεώργιος Πανταζής	— Νταΐνα
103. Ιωάννης Νικολαΐδης	— Γεώργιος Μπουλτζάτης
104. Παναγιώτης Τάγης	— Ιωάννης Μπουλτζάτης
105. Βασίλειος Κόνιαρης	— Παρθενάγγελον
106. Αριστοτέλης Ι. Πανταζής	— Βουνόν
106. Πέτρινα Πανταζή	— Τάσιος Γελαδάρης
» Μιλτιάδης Πανταζής	— Γεώργιος Βαλμάς
107. Κοτρώτσιου	— Μίσιος ιατρός
108. Πέτρος Ρίζου	— Γρηγόρης Δραγάτης
109. Κούλα Μασούρα	— Ευγένιος Μπαζτέκης
110. Γεώργιος Αστερινός	

Δια των επιτραμμένων της Κοινότητας Μονοδενδρίου Μουχταροδημογερότων ενεκρίθη όπως τα ανωτέρω σημειωθέντα ονόματα υποχρεωθεί να πληρώσωσιν τα ρηθέντα ποσά ως ανωτέρω φαίνεται, έκαστος χρέος του, αποτίων το ολικόν ποσόν του ανερχομένου εις χροσία ταμειακά είκοσι δύο χιλιάδες επτακόσια είκοσι εν και ήμιον (22, 721 1/ 2), ποσόν οφειλόμενον παρά των ανωτέρω ρηθέντων ονομάτων

Ισολογισμός του έτους 1313 ήτοι από 1η Μαρτίου 1897 μέχρι 28 Φεβρουαρίου 1898

Δούνα	γρ. π.	λαβείν	
Δι' εκτίμησιν παλαιάν	4 και επί τας χιλίας	3,710.30	
» » » 5 » »		4,451.30	
» » » 8 » »		628	
» » νέαν 10 » »		16	
		8,806.20	
» Στρατιωτικόν φόρον		8,889	
» Επιτηδεύματα		580	
» Βακουφικά		251.10	
» σούπουλες		105.20	
» Δρομολόγιον		1,272	
» ολικόν ποσόν		19,904.70	
» Έξοδα ως το βιβλίον εξόδων		3,407.30	
» Καθυστερήματα ως η σημείωση		1,605	
» μετρητά κατατεθέντα δι' εξίσωσιν		155.30	
		25,072.30	
			22,721.20
			1,037.10
			90
			12 1,224
			25, 072.30

Για την πιστή αντιγραφή
Σάββας Θεοδώρου

προς την Αυτοκρατορικήν Σεβαστήν Κυβέρνησιν, δια το τρέχον έτος 1313.

(1897) Μονοδένδριον τη 23 Μαΐου 1897
Οι Μουχταροδημογερόντες

(υπογραφές) » Ι.Δ. Σεμιτέλος » Θ.Μ. Κοντογιάννης
» Κ. Κοντογιάννης » Παναγ. Α. Γραβάνης
» Π. Βάλλας » Θ. Πανταζής
» Γ. Πανταζής (σφραγίδα)

Εδώ τελειώνει ο κατάλογος με τα «καθυστερήματα» των κατοίκων της Κοινότητας Μονοδενδρίου για το έτος 1897. Στη στήλη του αυξοντα αριθμού των οικογενειών παρατηρούμε πως δεν ακολουθείται αυστηρή σειρά. Παραλείπονται αριθμοί και σε μερικές περιπτώσεις στον ίδιο αριθμό αναφέρονται δύο ή και τρία ονόματα. Μάλλον πρόκειται για οικογένειες συγγενικές, που χρησιμοποιούσαν κοινή εστία (ένα οσπίτιον).

Στο τέλος του καταλόγου παραλείπεται εντελώς ο αυξοντας αριθμός. Όλα αυτά τα ονόματα εκτός από τα 2 μοναστήρια (προφήτης Ηλίας και Αγία Παρασκευή) δεν είχαν δικό τους σπίτι. Ήταν οι υπάλληλοι της Κοινότητας «δραγάτης» (=αγροφύλακας), ιατρός, γελαδάρης, τζομπαναράιοι κλπ. Το χαρακτηριστικό είναι πως από τους φόρους δεν εξαιρείται κανείς. Φαίνεται πως τότε η φοροδιαφυγή ήταν άγνωστη!

Στη συνέχεια θα προστεθούν μερικά ακόμα ονόματα οικογενειών, που αναφέρονται στα επόμενα χρόνια (1898-1899-1900) και δεν περιλαμβάνονται στον πιο πάνω κατάλογο, έτσι ώστε να υπάρχουν περισσότερα στοιχεία στο να διευκολύνουν κάποιον να βρει τις ρίζες του αλλά και γενικότερα να φωτίσουν την ιστορία του χωριού μας.

Ακόμη η παράθεση των στοιχείων αυτών μπορεί να συμβάλλει για να διευκρινιστούν ορισμένες τυχόν αμφιβολίες σχετικά με τα ονόματα παλιών οικογενειών, που με το πέρασμα των χρόνων πολλά από αυτά έχουν χαθεί αλλά και να διευθετηθούν ακόμα κληρονομικές διαφορές. Πολλά άλλαξαν μέχρι σήμερα και οι νεώτεροι δεν γνωρίζουν καν το γενεαλογικό τους δέντρο γι αυτό είναι χρήσιμο ν' ανατρεξουν στα παλιά.

γ' μέρος.
Συμπλήρωμα του καταλόγου
Βασίλειος Γκόλας
Θεοφάνης Γκόλας
Βασίλειος Δέλας (και αλλού)
Οικία Κολιού
Αλεξάνδρα Οικονόμου
Ορέστης Βάλλας
Φίλιππος Ζέρβας
Οικία Κολιού
Στάφανος Μπέγης (πρόκειται για τον Στέφανο Κατσουλίδη)
Κ. Κυριάδης
Κασανή Θ. Ρίζου
Ουρανία Στούπη (σε προηγούμενα Ιωάννης Στούπης)
Μήδης Κόντος
Γεώργιος Οικονόμου
Βασίλειος και Θεοφάνης Οικονόμου (είναι τα ίδια πρόσωπα με το επώνυμο Γκόλας.
Σπύρο Χασιώτης (στη μερίδα τουπατέρα του Κώστα Χασιώτη.
Θεοχάρης Ρίζου
Στεφανίνα Δάνου

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ευρετήριο έτους 1993, ήτοι των φύλλων 178 ως 189. Κάθε τεύχος έχει την δική του αρίθμηση

ΙΣΤΟΡΙΑ	Συνεργάτης-Θέμα	τεύχ.	σελ.		
(συνέχεια απ' το 1992)					
—Οικονόμου Μάνθος, Μπουλτζή	178	8	—Καρπούζης Μενέλαος, Τυρινή στο Τσερβάρι	179	2
—Τζιόβας Βασίλης, Κάτω Σουδενά-30 χρόνια πριν	179	4	—Βαταβάλης Φίλ., Η ξαδέλφη μου και το θάμα	179	6
—Οικονόμου Μάνθος, Αρτσίστα	179	9	—Λέκκος Ματθ., Πάσχα το τερπόν εν Ζαγορίω	181	1
» » »	180	10	—Τσέτσης Χρήστος, Το λαογραφικό μουσείο του κ. Αγ. Τόλη	181	8
» » »	181	10	—Δέβας Δημήτριος, Ευχαριστήριο για το λαογραφικό μουσείο του κ. Αγάπιου Τόλη	181	8
—Λένης Αχιλλέας, Γεγονότα στο Ζαγόρι κατά την απελευθέρωση του 1912-13	180	2	—Παπαϊωάννου Ιωάννης Ιούνιος (ετυμολογία, λαογραφία)	183	3
—Ευνός Αησιόλαος, Ελάτη: Ιστορική αναδρομή	180	4	—Θεοδώρου Σάββας, Οι στέρνες του χωριού μου	184	10
—Σαχίνης Βασίλειος, Τοπωνυμικόν Γρεβενητίου	180	6	» » » » » » » »	186	8
—Θεοδώρου Σάββας, Η συμβολή των Μονοδενδριτών στον αγώνα του 1821	181	6	—Φραγκούλης Γεώργιος, Ο Νόμος	184	15
—Στουκίδης Χριστόδουλος, Ευεργέτης του Παπίγκου	181	11	—Συκιώτης Σταύρος, Καημοί ξενιτιάς	186	1
—Τσιγαράς Νικόλαος, Επιστολή προς Ειρηνάιον Ασωπίον	181	13	» » » » » » » »	188	14
—Τσιγαράς Νικόλαος, Επιστολή προς Ειρηνάιον Ασωπίον	183	9	—Καφέτσος Αθανάσιος, Το αποχαιρετιστήριο ύψωμα του Αγίου Μηνά Ηλιοχωρίου	186	2
—Τσιγαράς Νικόλαος, Επιστολή προς Ειρηνάιον Ασωπίον	184	9	—Λαογραφικό Μουσείο Κήπων Ζαγορίου	186	14
—Βρανούσης Λεάνδρος, Ρήγας Βελεστινλής	182	12	—Εγκαίνια Λαογρ. Μουσείου Ελαφοτόπου	186	14
» » » » » » » »	182	13	—Σκούρη Ελένη, Δυο πόρτες στα Κριάκουρα	187	3
—Μέρτζιος Γεώργιος, Λάϊστα Ζαγορίου	183	10	—Το Ζαγόρι σε εικόνες	187	7
—Γαμπρίσιος Χρήστος, Ένας χάρτης του Ζαγορίου	183	13	—Τζιόβας Βασ., Ο βιολιστής Κώστας Καψάλης	188	3
—Μέρτζιος Γεώργιος, Λαϊστινοί Σύλλογοι	184	5	—Θεοδώρου Σάββας, Τα καλούδια του τόπου μας	188	8
—Ριζάρειος Εκ. Σχολή, Προκήρυξη διαγωνισμού με θέμα «Η παιδεία στα Ζαγοροχώρια»	184	12	—Λαζαρίδης Κώστας, Οι παραδοσιακές βρύσεις στο Κουκουλί	188	10
—Βουλόδημος Ευρ., Το ανάθεμα του Βενιζέλου	186	7	—Λαζαρίδης Κ., Το παλιό σχολείο του Κουκουλίου	189	10
—Συκιώτης Σταύρος, Το ΟΧΙ της Γκραμπάλας	187	1	—Συκιώτης Σταύρος, Χριστούγεννα 1933	189	1
—Κατσιμήτρος Γεώργ., Η μάχη της Γκραμπάλας	187	2	—Δούσμπης Χρήστος, Χριστούγεννα	189	2
—Θεοδώρου Σάβ., Το άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας του '40 ατενίζει πια περήφανα το Ζαγόρι μας	188	1	—Λέκκος Ματθαίος, Παιδικά Χριστούγεννα	189	3
—Ντιναλέξης Απόστολος, Το όραμα του Κίμωννα Κυριαξή έγινε πραγματικότητα	188	2	—Βαταβάλης Φίλιππος, Μνήμες απ' το Τσερβάρι	189	8
—Κίτσος Άγγελος, Ο Πιάγκος Γκούζκουλας και τα «Ζαγορισιακά Νέα» του	188	4	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ		
—Αυδής Βασίλ., Η βρύση της «Καλωτάτισσας»	189	4	Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.
—Μέρτζιος Γεώργιος, Η πορεία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και το Ζαγόρι (1430-1913)	189	6	—Εθνικό πάρκο στη Βόρεια Πίνδο	183	8
			—Νέα Οικολογία, Για την χαράδρα του Αώου	183	9
			—Χρόνης Αριστόβ., Η χωματερή της ντροπής	184	1
			—Λέκκος Ματθαίος, Η μελέτη του Μουσείου Γουλανδρή	184	2
			—Καψάλης Φωκίων, Δασοπροστασία	184	4
			—Βουλόδημος Ευριπίδης, Η Τύμφη, ο Βίκος και το Παπίγκο	184	14
			—Καρβουνής Χρήστος, Η μελέτη του Μουσείου Γουλανδρή	186	2
			—Καψάλης Φωκίων, Δράση κανιβάλων	186	12
			—Ε.Ο.Χ.Σ. Παπίγκου, Η Τύμφη, ο Βίκος και το Παπίγκο	188	5
			—Βρισμιτζής Νίκος, Γνωρίστε τα Ζαγοροχώρια και το Βίκο	189	5
			—Θεοδώρου Σάββας, Τα δάση είναι η ζωή μας	189	9
			—Λαμπριδής Βασίλης, Η κοιλάδα του Αώου	189	12
ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΑΡΑΔΟΣΗ					
Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.			
—Δάνος Τάκης, Ένας γάμος στη Βίτσα	178	6			
—Λέκκος Ματθαίος, Αποκριές στο Δίκορφο	179	1			

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ-
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.
—Κωνσταντινίδης Σπύρος, Η ασφαλτόστρωση του αμαξιτού δρόμου προς Ηλιοχώρι-Βρυσόχωρι	178	11
—Βαζώκας Βύρων, Προβλήματα, επισημάνσεις, απόψεις	179	3
—Ντιναλέξης Απόστολος, Η προστασία των εκκλησιαστικών θησαυρών μας	181	2
—Σουκουφέλος Γεώργιος, Ζαγόρι: χθές, σήμερα, αύριο	181	3
—Μητσιμάρης Φίλιππος, Το πακέτο Ντελόρ 2 και το Ανατολικό Ζαγόρι	181	4
—Βαζώκας Βύρων, Υπόμνημα προς Α.Σ. Κεντρικού-Δυτικού Ζαγορίου	181	5
—Βαζώκας Βύρων, Υπόμνημα προς Α.Σ. Κεντρικού-Δυτικού Ζαγορίου	183	6
—Λήψη μέτρων προστασίας από τους λαθρομετανάστες	181	14
—Οικονομίδης Μιχαήλ, Μονή Ευαγγελιστρίας Άνω Σουδενών	183	2
—Δαλαγγέλης Άγγελος, Ο δρόμος Μηλιωτάδες-Ιτέα-Πέτρα-Δεμάτι	183	5
—Ντιναλέξης Απόστολος, Προστατέψτε τα δάση	183	8
—Χωλ Ρον, Η Ελλάδα επάνω στο γκρεμό	184	6
—Προβλήματα του τόπου μας	186	12
—Παπαζήσης Ηλίας, Η 25η επαναστατική οδός	187	13
—Παλούκας Παύλος, Η επιβίωση του ελληνικού χωριού	188	6
—Παλούκας Παύλος, Η επιβίωση του ελληνικού χωριού	189	7
—Βαζώκας Βύρων, Η ύδρευση του Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου	189	4

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ,
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ κλπ

Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.
—Ντιναλέξης Απόστολος, Οι αρχαιρεσίες μας	178	2
—Προβλήματα-Επισημάνσεις	178	2
—Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου, Ενημερωτικό υπόμνημα	178	3
—Κοπή της πίτας ΚΕΖ και ΙΑΕΖ	179	7
—Τσακτιρίδης Κώστας, Το Ζαγόρι μέσα απ' το φακό του συστήματος	179	8
—Εκλογικός κατάλογος Τσερβαρίου	179	10
» » »	180	12
» » »	181	12
» » »	183	12
—Ανακοίνωση της Σ.Ε., Φωτογραφικό λεύκωμα	179	11
—Ζήσης Κώστας, Βανδαλισμοί στο Ζαγόρι	180	1
—Βλαστός Κώστας, Ο χορός των Ελαφοτοπιτών		

της Αθήνας	180	7
—Θεοδώρου Σάββας, Ο χορός του Πολιτ. Συνδέσμου Ζαγορισίων	180	13
—Εκδηλώσεις Ελαφοτοπιτών Ιωαννίνων	180	13
—Θεοδώρου Σάββας, Ο αποκριάτικος χορός των Βιτσινών	180	13
—Κοντονάσιου-Πλόσκα Καλλιρρόη, Αποκριές στο Μεσοβούνι	180	13
—Τζήμας Ιωάννης, Η εκκλησιά του Αγίου Ευσταθίου Λαϊστής	180	14
—Έβαλαν φωτιά σε μοναστήρι	181	14
—Η συναυλία του Τάση και Πέτρο. Αποστολίδη	181	14
—Νέα τιμητική διάκριση στον Χαράλαμπο Μουτσόπουλο	181	14
—Η κηδεία του Λεάνδρου Βρανούση	182	4
—Δημοσιεύματα Αθηναϊκού τύπου για τον Λεάνδρο Βρανούση	182	5
—Ψηφίσματα και τηλεγραφήματα για τον Λεάνδρο Βρανούση	182	5
—Το άγαλμα τον Οκτώβριο στον τύμβο του	182	5
—Γεωργίου Π., Για το άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας	183	1
—Οικονομικές ενισχύσεις απ' τη Ριζαρείο Εκκλ. Σχολή	184	3
—Πρόσκληση Ένωσης Αποδήμων Ελαφοτόπου	184	16
—Εκπ. Σύλλογος Βίτσας, Δεκαπενταύγουστος στο πανηγύρι της Βίτσας	184	17
—Συκιώτης Σταύρος, Αρίστη-Ποζάρεβατς	186	10
—Θεοδώρου Σάββας, Τουριστικές πληροφορίες για το Ζαγόρι	186	14
—Οι βουλευτικές εκλογές στο Ζαγόρι	187	5
—Εκλογικός κατάλογος Καβαλλαρίου	187	6
—Χρόνης Αριστόβουλος, Καλοκαιρινές εκδηλώσεις στον Ελαφότοπο	187	12
—ΙΑΕΖ, Για το αγάλμα της Ζαγορίσ. Γυναίκας	188	12
—Τζήμας Ιωάννης, Αποπεράτωση εκκλ. Αγίου Ευσταθίου Λαϊστής	189	7
—Μέρτζιος Γεώργιος, Εξωραϊστικά έργα στον Άγιο Χαράλαμπο Λαϊστής	189	13

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.
—«Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου» του Ιωάννου Νικολαΐδη	178	5
—Το Λεύκωμα «Ζαγοροχώρια» της Ριζαρείου Εκκλ. Σχολής	178	9
—Νικολαΐδης Κώστας, Η συγγραφική θαυμαστή πλημμυρίδα του Γιάννη Νικολαΐδη	178	10
—Ντιναλέξης Απόστολος, «Το χωριό μου το Καπέσοβο» σε φωτογραφίες του Ευριπίδη Βουλόδημου	178	10
—Χαρίσης Βασίλης, «Ζαγοροχώρια» της Ριζαρείου Εκκλ. Σχολής	180	7

—Ότι γράφτηκε για το Λεύκ. «Ζαγοροχώρια»	180	8
—Εργογραφία Λεάνδρου Βρανούση	182	3
—Θεοδώρου Σάββας, «Τα Ζαγοροχώρια στις αρχές του αιώνα μας» του Σπ. Εργολάβου	182	15
—Διαμαντόπουλος Θαν., «Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου» του Ιωάννη Νικολαΐδη	183	3
—«Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου» του Ιωάννη Νικολαΐδη	184	12

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ-ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.
—Καρβούνης Χρήστος, Θρήνος	178	11
» » , Στο Λαϊστικό τραγουδιστή	178	13
—Γιαννακός Ευριπίδης, Χρήστος Αυγερινός	178	13
» » , Ευριδίκη Μάου-Δούβαλη	178	13
—Λένης Αχιλλέας, Ανδρέας Φλούδας	178	13
» » , Γιούλα Παπάρογλου-Λουλουδή	178	13
» » , Σπύρος Ελευθ. Χαντζάρας	178	13
—Κ.Γ.Θ., Νίκος Τζιάσιος	178	13
—Κίτσος Άγγελος, Γιώργος Στύλος	178	14
—Πανταζής Κώστας, Γιώργος Στύλος	178	14
—Θεοδώρου Σάββας, Εσίγησε τ' αηδόνι (Γιώργος Στύλος)	178	14
—Τζιόβας Βασίλης, Αποχαιρετισμός στο Γιώργο Παρλαπά	178	14
—Ντιναλέξης Απόστολος, Ελένη Ζαμπαλά-Σπύρος Ζαμπαλάς	179	14
—Σακελλαρίδης Θανάσης, Θεόφιλος Μάντζιος	179	14
—Χρόνης Αριστόβουλος, Αποχαιρετισμός στη μανούλα	179	14
—Τζούφης Στέφανος, Παντελής Μπουκογιάννης	179	14
—Κοσίνας Γρηγόρης, Αησιόλαος Ξυνός	180	14
—Κράλιος Κώστας, Τάσιος Τζιόβας	180	14
—Ο.Κ., Μάνθος Χαρίση Βακόλας	180	14
—Γ.Π., Αγγελική Γιαννακού	180	14
—Καραμπάτσας Ευάγ., Αθανάσιος Λαζαρίδης	181	15
—Ζώης Γιάννης, Αθανάσιος Λαζαρίδης	181	15
—Αφιέρωμα στον Λεάνδρο Βρανούση	182	1
—Λέκκος Ματθαίος, Λεάνδρος Βρανούσης	182	2
—Φαφαλιός Κων/νος, Λεάνδρος Βρανούσης	182	4
—Πέτσας Φώτης, Λεάνδρος Βρανούσης	182	4
—Κίτσος Άγγελος, Μνήμη Λεάνδρου Βρανούση	182	6
—Θεοδώρου Σάβ., Για τον Λεάνδρο Βρανούση	182	6
—Νικολαΐδης Γιάννης, Λεάνδρος Βρανούσης	182	7
—Εργολάβος Σπύρος, Λεάνδρος Βρανούσης	182	9
—Μ.Α. Σύλλογος Γρεβενητίου, Λεάνδρος Βρανούσης	182	11
—Θεοδώρου Σάββας, Ευάγγελος Βογαζιανός	184	16
—Ο.Κ., Απόστολος Λαγκαβάνης	184	18
—Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου, Φιλόδωρος Ξενάκης	184	18
—Σακελλαρίδης Θανάσης, Αλέξης Στεργίου	184	18
—Βραδύα μνήμη του Γιάννη Σαραλή	186	3

—Κίτσος Άγγελος, Χαιρετισμός στη βραδύα μνήμης του Γ. Σαραλή	186	3
—Αποστολίδης Τάσης, Ο δάσκαλός μου Γιάννης Σαραλής	186	4
—Βλάχος Κώστας, Γιάννης Σαραλής	186	6
—Συκιώτης Σταύρος, Ο δέντρος τ' Αιθανάση (Γ. Σαραλής)	186	6
—Ντιναλέξης Απόστ., Ευριπίδης Βουλόδημος	186	7
—Βέργαδος Ιωάννης, Ελένη Μιχαηλίδη	187	14
—Α.Ζ., Μνήμη Τάσιου Τζιόβα	187	14
—Ντιναλέξης Απόστολος, Αγαμέμνων Γκράτζιος	187	14
—Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου, Θεόδωρος Βασδέκης	188	13
—Ένωση Αποδ. Ελαφοτόπου, Τάκης Τότσκας	188	13
—Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου, Τάκης Πριμικήρης	188	13
—Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου, Αγαμέμνων Γκράτζιος	188	15

ΠΟΙΗΣΗ

Συνεργάτης-θέμα	τεύχ.	σελ.
—Βαζώκας Βύρων, Το τέλος	178	5
» » , Ως εδώ ήτανε	178	5
» » , Απώλεια	178	5
—Καρβούνης Χρήστος, Πάψε λοιπόν	178	5
—Άνθη από την ποίηση του Γιώργου Φραγκούλη	180	11
—Κερίση Μαρ., Στις Πηγελόπες του χωριού μου	181	9
» » , Εκείνα τα κυπαρίσσια	181	9
—Καρβούνης Χρήστος, Ωρες καλές	181	9
—Τσακαλογιάννη Αρσινόη, Βραδυνός έρωτας	181	9
—Φραγκούλης Γεώργιος, Ποίημα ανέκφραστο	183	4
» » , Ποιμενική	183	4
—Μέρτζιος Γεώργιος, Η παλιά Λαϊστή	183	4
» » , Για τη Λαϊστή	183	4
—Καρβούνης Χρήστος, Ένα απ' της Μπάγιας τα γιοφύρια	183	4
—Συκιώτης Σταύρος, Το πατρικό μου σπίτι	184	13
—Τσακαλογιάννη Αρσινόη, Ζαγόρι	184	13
—Σίμος Κώστας, Κύκλοι φαιοί και φωτεινοί	184	13
—Τσέλιος Μάκης, Στο σπίτι μας το πατρικό	184	17
—Ζωρδούμης Περ., Στον πλάτανο του χωριού	186	11
—Ποάλας Γεώργιος, Λαϊστή	186	11
—Πάνος Αθανάσιος, Λαϊστή	186	11
—Καρβούνης Χρήστος, Είδα τον ήλιο	186	11
—Καλώνης Θανάσης, Βασίλης Φανίτσιος	186	11
—Σακελλαρίδης Θανάσης, Στην Καλουτά μας	187	5
—Καψάλης Φωκίων, Το κάτοπτρο	187	11
—Ζιτσαία Χρυσάνθη, Μηνύματα, χαιρετισμοί, ευχές	188	9
—Βογαζιανός Ευάγ., Οπτασία αποδραμούσα	188	9
—Καρβούνης Χρήστος, Γεφύρια της χαράς	188	9
—Συκιώτης Σταύρος, Στο βρόχος της Βηθλεέμ	189	3
—Τζιόβας Βασ., Χριστουγεννιάτικη νοσταλγία	189	3

Ο Αἰησιμόνητος Γυμνασιάρχης μου (Μνήμη Κωνσταντίνου Γκράτζιου)

H.S.E.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ

Πολλές φορές συμβαίνει σπουδαία γεγονότα να μην παρουσιάζονται όσο πρέπει ή και να αποσιωπούνται εντελώς. Περιμένα, ύστερα από πέντε σχεδόν μήνες που έγιναν τα εγκαίνια του Λαογραφικού Μουσείου Ελαφοτόπου, να φανεί κάποιο δημοσίευμα σχετικό. Δυστυχώς δεν είδαμε τίποτε κι έχουμε τόσους πολλούς συγχωριανούς μας που λένε ότι ενδιαφέρονται για τα κοινά του χωριού μας. Ευτυχώς που υπάρχει και η εφημερίδα μας, «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ», που το ανέφερε σαν είδηση. Τώρα στην αρχή της λειτουργίας του Μουσείου μας έχουμε την υποχρέωση εμείς να σηματοδοτήσουμε την ύπαρξή του. Ας αφήσουμε τις μικρότητες ή άλλες προκαταλήψεις ή αδυναμίες μας ας ασχοληθούμε περισσότερο μ' αυτό. Είναι κρίμα μια τέτοια προσπάθεια να μη γίνει γνωστή. Αναμφισβήτητα η πολιτιστική προσφορά του είναι τεράστια. Ξεπερνάει τα στενά όρια ενδιαφέροντος του Νομού μας και βγαίνει παραέξω. Αυτό φάνηκε από την πρώτη μέρα που άνοιξε η πόρτα του στους ξένους μας! Αν και δεν έχει ολοκληρωθεί η οργάνωσή του ακόμα, εντυπωσιάζονται οι επισκέπτες του. Στο σημείωμά μου αυτό δε θα ασχοληθώ με το περιεχόμενο του Μουσείου ούτε με τη μεγάλη πολιτιστική του αξία, αλλά ούτε και με τη μεγάλη σημασία που έχει για το χωριό μας. Θα ειπώ μόνο ότι το κάθε τι που εκτίθεται εκεί, και είναι πλούσιοτατο το υλικό, μαζεύτηκε «σπειρί-σπειρί» και είναι δείγματα της πολιτιστικής κληρονομιάς του χωριού μας. Βαλμένα με τάξη και επιμέλεια στον περιορισμένο και μάλλον ακατάλληλο χώρο που στεγάζεται το Μουσείο, ζωτανεύουν εικόνες από τη ζωή και το πολιτισμό των παππούδων μας ή και πιο πίσω ακόμα.

Είναι ένας ακόμα πολύτιμος κρίκος που συνδέει τον παλιότερο με το σημερινό πολιτισμό μας. Ένας κρίκος που με θυσίες και μόχθους είκοσι και πλέον ετών ενός ανθρώπου, κατασκεύαστηκε και με επιστημονικό ζήλο και σοφία τοποθετήθηκε στην ατέλειωτη αλυσίδα πολιτιστικών δραστηριοτήτων που συντηρεί την ελληνική μας παράδοση. Στο σημείωμά μου αυτό θα περιοριστώ σε ελάχιστα ιστορικά γύρω από την ίδρυσή του και κυρίως στην τελετή των εγκαίνιων.

Την ιδέα της ίδρύσεως ή καλύτερα της συστάσεως του Λαογραφικού Μουσείου Ελαφοτόπου την είχε ο συγχωριανός μας

καθηγητής-καλλιτέχνης ο κ. Μιχάλης Οικονομίδης. Αυτός οραματίστηκε την ιδέα της οργάνωσης του Μουσείου και αυτός μόνος του την υλοποίησε. Τονίζω το «μόνος» του, γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα. Η συμπαράσταση όλων μας, μηδὲ ακόμα και του Υπουργείου Πολιτισμού, ήταν τόσο μικρή που ελάχιστα μετράει. Είκοσι χρόνια αγωνίστηκε νύχτα και μέρα, με κρύα και με χιόνια στο υπόγειο του Δημοτικού Σχολείου. Μικρή οικονομική συμπαράσταση είχε από την ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ Η-ΠΕΙΡΟΥ, το Υπουργείο Πολιτισμού και τη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή. Το βέβαιο είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος των μισθών του, όλων αυτών των ετών τοποθετήθηκαν εκεί. Αρωγοί στην προσπάθειά του στάθηκαν και πολλοί συγχωριανοί μας που πρόσφεραν διάφορα εκθέματα, που βρίσκονται ήδη στην έκθεση ή πρόκειται να εκτεθούν μόλις εξασφαλισθεί μεγαλύτερος χώρος. Τα εγκαίνια του Μουσείου έγιναν στις 8 Αυγούστου 1993. Ήταν η τρίτη μέρα του πανηγυριού μας, την Κυριακή το απόγευμα. Μας τίμησαν με την παρουσία τους όλες οι πολιτικές και στρατιωτικές αρχές του Νομού μας, βουλευτές διαφόρων κομμάτων, γνωστές προσωπικότητες του Ζαγορίσιου Χώρου, (που τόσα προσφέρουν σ' αυτόν και που θάβιζε ν' αναφερθούν τα ονόματά τους, δεν το κάνω όμως σεβόμενος το Χώρο της εφημερίδας μας), πάρα πολλοί κοινοτάρχες και κοινοτικοί σύμβουλοι της περιοχής και όλοι οι Τσερβαριώτες. Η έναρξη της τελετής έγινε με την έπαρση της σημαίας από το φουστανελλοφόρο Κωστάκη Ντιναλέξη, ενώ οι παρευρισκόμενοι έψαλλαν τον Εθνικό Ύμνο.

Στον Αγιασμό Χοροστάτησαν ο συγχωριανός μας Αρχιμανδρίτης Πατέρας Πορφύριος (Γεώργιος Τζάκας κατά κόσμον) και ο πρεσβύτερος Κωνσταντίνος Κολίτας από τα Άνω Πεδινά. Ο Πρόεδρος της Κοινότητάς μας κ. Νικόλαος Τζόκας καλωσόρισε ευγενικά τους προσκαλεσμένους μας, τους ευχαρίστησε για την ανταπόκριση στην πρόσκλησή μας και τους ευχέθηκε «χαρούμενο βράδυ». Όμως η ευχή του δεν εισακούστηκε, για το λόγο που θα πούμε παρακάτω. Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο

πρόεδρος της ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ, που είχε και την ευθύνη της οργάνωσης των εγκαίνιων και αναφέρθηκε σ' αυτά με τα παρακάτω λόγια:

Επίσημοι προσκεκλημένοι μας, αγαπητοί συγχωριανοί.

Σας καλωσορίζω εκ μέρους των Αποδήμων του χωριού μας και σας ευχαριστώ που μας κάνατε την τιμή να βρεθείτε εδώ κοντά μας τη μεγάλη αυτή στιγμή για το χωριό μας, την ώρα που εγκαίνιαζουμε το λαογραφικό μας Μουσείο. Η ΕΝΩΣΗ μας εκτιμώντας από την πρώτη στιγμή τη σπουδαιότητα του Μουσείου ευρύτερα, αλλά κυρίως για το χωριό μας, αγκάλιασε από την πρώτη στιγμή την ιδέα της συστάσεώς του και έγινε ακούραστος συμπαράστατης στην υπόθεση της υλοποίησής της.

Είναι σπουδαία η αποστολή του κάθε Μουσείου, αλλά δυσκολότερη, μέχρι ακατόρθωτη η σύστασή του και μάλιστα από έναν άνθρωπο. Από που ν' αρχίζει κανείς και που να τελειώσει! Από τη συγκέντρωση των εκθεμάτων; Τον καθορισμό τους, την εύρεση και επισκευή του χώρου της εκθέσεως, την ταξινόμησή τους, την εύρεση πόρων για την αγορά πολλών ειδών που δεν βρέθηκαν στο χωριό μας... Αυτά και χίλια άλλα προβλήματα έπρεπε να επιλυθούν για να φθάσουμε στο στήσιμο αυτής της ταινίας των εγκαίνιων. Έργο δυσκολότερο μέχρι ακατόρθωτο. Όμως εμείς το κατορθώσαμε. Γιατί εμείς, και το χωριό μας, έχει την τύχη να έχει τέκνο του το Μιχάλη Οικονομίδη, τον ακούραστο αυτόν Τσερβαρολάτη, τον άριστο άνθρωπο, τον καλό Χριστιανό. Η ανθρωπιστική του δράση στο χωριό μας, δεν ξέρω αν είναι η ίδια και σ' άλλους χώρους, είναι αξιοθαύμαστη. Συμπαράστατης στους γέροντες, σε κάθε πονεμένο, χαρά στα μικρά παιδιά. Δεν παρέλειψε ποτέ να τους μοιράσει το Χριστουγεννιάτικο δωράκι, το πασχαλινό αυγό. Δε συμβιβάστηκε ποτέ με την ιδέα να μη χτυπήσει κάθε Κυριακή η καμπάνα του χωριού μας, με οποιαδήποτε καιρική συνθήκη. Πόσο αξίζει αυτό το καταλαβαίνει κάθε πιστός Χριστιανός. Όμως δεν είναι μόνο αυτός ο Μιχάλης Οικονομίδης. Είναι άριστος καλλιτέχνης, εμπνευσμένος παιδαγωγός, με σπουδές εδώ και στο εξωτερικό,

δάσκαλος στο πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων. Θα διερωτάσθε ασφαλώς κυρίες και κύριοι, γιατί αυτή η αναφορά μου στο πρόσωπο του κ. Οικονομίδη. Το έκανα, κυρίες και κύριοι, γιατί αυτός ήταν ο εμπνευστής της ιδέας και ο εργάτης της υλοποίησής του Μουσείου μας. Είναι έργο δικό του και μόνο δικό του. Κάθε άλλο παρά Δεκεμβριανή μέρα είναι και σε αντίθεση μάλιστα με αυτό σήμερα παράλληλα με τα εγκαίνια του Μουσείου το χωριό μας τιμά και το Μιχάλη Οικονομίδη. Του απευθύνουμε ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ για όλα όσα πρόσφερε και προσφέρει στο χωριό μας. Καλούμαστε όλοι να μιμηθούμε το παράδειγμά του. Προσφέρει, θυσιάζεται χωρίς να περιμένει, κανένα αντάλλαγμα ούτε καν την αναγνώριση της προσφοράς του. Δεν θα πω πια σκηνικά παντού γύρω σου, το ένα καλύτερο από το άλλο. Προσκρούσω στη σεμνότητα του κ. Οικονομίδη. Τον παρακαλώ όμως να μας ειπεί λόγια γύρω από τις προσπάθειές του για τη σύσταση του μεγάλου έργου που εγκαίνιαζουμε σήμερα.

Στη συνέχεια ο κ. Οικονομίδης αναφέρθηκε στο ιστορικό της ίδρύσεως του Λαογραφικού Μουσείου, καθώς και σ' όσους βοήθησαν τις προσπάθειές του με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Θα άξιζε να αναφερθώ περισσότερο στην ομιλία του κ. Μ. Οικονομίδη. Δεν θα το κάνω όμως για να τον αναγκάσω να κάνει αυτός μιαν «υπέρβαση», να υπερβεί τη σεμνότητά του και να μας γνωρίσει περισσότερα από το αξιολογότερο έργο του.

Δυστυχώς όμως ξαφνικά μπόρα διέκοψε τη συνέχεια τη τελετής που προέβλεπε διεξαγωγή των προσκεκλημένων μας και γλέντι με το συγκρότημα του συγχωριανού μας Γρηγόρη Κωψάλη, τις εύγευστες Ζαγορίσιες πίτες, που δεν ήταν και λίγες, τη ψητό γουρουνόπουλο και πολλές άλλες λιχουδιές που έφτιαξαν οι νοικοκυρές του χωριού μας, καθώς και το κρασί της εορταστικής παραγωγής. Λίγοι ξένοι μας, είχαν την υπομονή να περιμένουν το σταμάτημα της μπόρας και περισσότεροι συγχωριανοί μας, προς μεγάλη απογοήτευση των γυναικών μας που επέδωκαν επαίνους από τους ξένους μας.

Η Ένωση των Αποδήμων μας συγχαίρει και ευχαριστεί θερμά από τους συντελεστές αυτού του έργου, αλλά και όλους προσφέρουν στην πρόοδο του Χωριού μας.

Αθήνα 20.11.1993

Αριστόδουλος Χρόνης

ΖΑΓΟΡΙΣΙΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

Ηλιοβασίλεμα στο Πάπιγκο

Κυριακή 5 Δεκεμβρίου. Σάββα του ηγιασμένου!

Κάπου εκεί μεταξύ Αϊχτόφορο και Αϊθανάσ' στο Πάπιγκο.

Μέρα ζεστή, σε αναγκάζει — αν μπορείς — να βγεις έξω στη Φύση, να περπατήσεις, να εργαστείς, να τρέξεις ή και να χαζέψεις ακόμη. Κάθε άλλο παρά Δεκεμβριανή μέρα είναι και σε αντίθεση μάλιστα με την λαϊκή ωρογνωστική παροιμία «Τ'ς Αϊθαβάρδας βαρβαρών, τ' Αϊ Σάββα, σαβανών κι τ' Αϊ Νικόλα παραχών», δηλαδή της Αγίας Βαρβάρας ο καιρός είναι πολύ κακός, πολύ άσχημος, τον Αγίου Σάββα, σαν σήμερα, αρχίζει να πέφτει χιόνι και τον Αγίου Νικολάου, όλα πλέον έχουν σκεπαστεί από το πολύ χιόνι!

Μαγεία η φύσις!

Χάρμα οφθαλμών!

Ευφροσύνη ψυχής

Δεν ξέρεις τι να πρωτοθαυμάσεις

Από που ν' αρχίσεις και που να τελειώσεις.

προσφοράς του. Δεν θα πω πια σκηνικά παντού γύρω σου, το ένα καλύτερο από το άλλο.

Οι κατρινοπορτοκαλιές αποχρώσεις των φύλλων των δένδρων σ' όλο τους το μεγαλείο, ιδίως του τη στιγμή που φωτίζονται από τον λαμπερό ήλιο.

Συναγωνίζονται οι σουρβιές, οι μπάλτανοι, οι φράξοι, οι σκιούμοι.

Υπέροχη προβολή εγχρωμών διαφανειών.

Έβρεξε αρκετά, φύσηξαν δυνατοί αέριδες, έκανε πολύ κρύο, έπεσε το πρώτο χιόνι και τα φυλλοβόλα δένδρα δεν θέλουν με κανένα τρόπο να ξεγυμνωθούν. αμύνονται όσο μπορούν.

Αλλά βλέπετε η κάθε εποχή έχει του δικούς της νόμους οι οποίοι απαρεγκλίτως πρέπει να τηρηθούν επακριβώς, οποιεσδήποτε και αν είναι οι συνέπειες.

Ο Νομοθέτης είχε το σκοπό του τα εγνώριζε όλα.

Η γη καταπαύσινη.

Ο ουρανός ολογάλανος, μόνον προς τη «Μάννα» μακρυνά στη Δύση, φαίνονται λίγα συννεφάκια σαν το σγουρό μαλλί των νεογέννητων αρνιών.

Τί να προμηνάνε άραγε;

Η θέα πανταχόθεν ωραία και απεριόριστη, τα βουνά, Τσιούκα, Λείπατο, Ροδόβολη, Αστέρα, Κούπος, με «πολιαν την κάρραν», νηώνονται περίφανα και επιβλητικά.

Πόσο λάμπουν τούτη τη στιγμή τα χιόνια καθώς οι προβολείς του ήλιου τα φωτίζουν δυνατά.

Και παρακάτω μουντά από τη βλάστηση την πυκνή, ο Βίκος, η Κουδουνάτα, ο Ροϊνίκος.

Τύρω μου οι αλλεπάλλοι ομαλοί λόφοι, ζωγραφισμένοι με τα καλύτερα χρώματα.

Μια ησυχία... μόνο την ανάσα μου ακούω!

Ούτε κι αυτά τα πουλιά — υπάρχουν; — δεν ακούγονται.

Λέτε να φοβήθηκαν την επιδρομή των κυνηγών των δύο τελευταίων ημερών και να «μούλωσαν»;

Πέντε και επτά λεπτά, ο ήλιος βασιλεύει!

Ηλιε, και αύριο να μας ξανάρθεις με την ίδια χαρωπή διάσπασι.

Κι ενθός αμέσως η Δύση αλλάζει χρώματα, από κάτασπρα σε ολόχρυσο και κατόπιν σε ρουμπινί.

Πού είσαι αιώνηστε λεβέντη Κρουστάλλη να τραγουδήσεις τούτες τις θεσπέσιες στιγμές, αλλά που είναι και οι άνθρωποι!

«Πίσω από μακρινές κορφές ο ήλιος βασιλεύει

και τ' ουρανού τα σύνορα χίλιες βαφές αλλάζουν,

πράσινες, κόκκινες, ξανθιές, ολόχρυσες, γαλάζιες....

Ι.Γ.Π., Πάπιγκο 5-12-93

1. Αλήθεια, πως να περάσει απαρατήρητη αυτή η μεγάλη μορφή των ασκητών αγίων της Πίστώς μας, του Σάββα του ηγιασμένου, εδώ θαυμάζουμε άλλα επήμερα, μιας νύχτας, μιας ώρας πρόσωπα, που στην εκκλησία σήμερα ακούμε το υπέροχο σε νόημα και ήχο απολυτικό: «ταίς των δακρύων σου ροαίς.....»

ΤΙ ΘΕΛΕΙΣ ΝΑ ΣΟΥ ΣΤΕΙΛΩ;

Τι θέλεις να σου στείλω;
κόκκινα γαρούφαλα
η πονεμένους στίχους

Τι θέλεις να σου στείλω;
άκου της καρδιάς τους χτύπους
τους απόκοσμους τους Ήχους

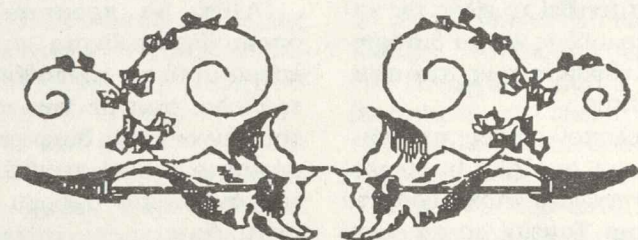
Τι θέλεις να σου στείλω;
Άκου της καρδιάς σκιρτήματα
του Έρωτα μηνύματα

Τι θέλεις να σου στείλω;
το πονεμένο βλέμμα μου
ήτο ακριβό το αίμα μου;

Όλα τώρα...

Γαρούφαλα και αίματα
και πονεμένα βλέμματα
Τώρα! είν' τα πιο ακριβά σου ΔΩΡΑ!

Θανάσης Καπώνης
Αργίνο

ΣΤΑ ΞΕΝΑ

Χρόνια στα ξένα φευγάτος
Έρμος ξένος μονάχος
πικρό ψωμί να χορτάσω...

Κι αν αρρωστήσω, δεν θάχω μανούλα
μηδὲ-Αδερφή
όλα θλιμένα η πόρτα κλειστή

Κι αν αρρωστήσω ποιός θα με δει
κι αν θα βογκήξω ποιός θα νιαστεί
στον πόνο δυο λόγια να πει;

Οι τοίχοι θα μου σκάβουν τα στήθη
ή νυχτερίδα θανατερό
τραγουδί θε να μου πει.

Κι αν θα δακρύσω
ποιός θα αντικρύσω;
Θάρουν οι φίλοι;

Οι μένα όλα χαμένα
για μένα ποιός ποιός;
της τύχης γραμμένα...

ούτε μαννούλα-ούτ' Αδερφή
ο δρόμος για μένα, αγκάθια Γκρεμοί
το μαύρο το χώμα, θα με δεχθεί

Για μένα μαννούλα, ποιός ποιός;
ούτε-Εν, θάδε- κείται ούτε σταυροί
ούτε καντήλια ούτε κλανθιοί!

Θανάσης Καπώνης
Αργίνο

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΑΣΤΑΝΗΣ ΑΡΚΟΥΔΑΣ

Τίθεται σύντομα σε εφαρμογή από τη Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος με τη συμβολή των οικολογικών οργανώσεων, ένα πρόγραμμα για την προστασία της καστανής (καφετιάς) αρκούδας, που ζει στην Πίνδο και τη Ροδόπη.

Το πρόγραμμα αυτό είναι διετούς διάρκειας προϋπολογισμού 1.333.000 ECU και πρόκειται να καλυφθεί κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Γεωργίας και κατά το υπόλοιπο 25% από το Παγκόσμιο Ταμείο για τη φύση.

Στοχεύει στη λήψη των απαραίτητων εκείνων μέτρων ώστε να προστατευθεί το είδος της καφετιάς αρκούδας και να διατηρηθεί ο πληθυσμός τους στα σημερινά επίπεδα.

Την υλοποίηση του προγράμματος έχουν αναλάβει οι οικολογικές οργανώσεις Αρκατούρος, το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση και η Ελληνική Εταιρία Προστα-

σίας της Φύσης, υπό την άμεση εποπτεία και καθοδήγηση του Γενικού Γραμματέα Δασών και φυσικού περιβάλλοντος κ. Γιάννη Σμπώκου, ο οποίος απευθυνόμενος προς τους εμπλεκόμενους με το θέμα φορείς, ζήτησε να συμβάλλουν με κάθε τρόπο στην υλοποίηση του προγράμματος αυτού.

Το Ζαγόρι έχει ιδιαίτερο λόγο να ενδιαφέρεται για το πρόγραμμα αυτό αφού μεγάλο μέρος της περιοχής μας εκτείνεται στον ορεινό όγκο της Πίνδου με τα πλούσια δάση του, όπου αρκετές αρκούδες κατορθώνουν ακόμα να επιβιώσουν.

Αξίζει να προστατεύουν με όποια δήποτε θυσία ως αντάλλαγμα αυτά τα συμπαθέστα τετράποδα, που με την παρουσία τους δίνουν μια διαφορετική εικόνα στο φυσικό περιβάλλον και το κάνουν πιο όμορφο και ελκυστικό.

Σ.Θ.

ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Αγαπητές συμπατριώτισσες και συμπατριώτες, Όπως γνωρίζετε, ύστερα από μεγάλη προσπάθεια, στήθηκε στον τύμβο του το ορειχάλκινο άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας.

Πρόκειται για ένα μνημειώδες έργο, που τιμά ανάλογα την μεγάλη προσφορά της Ζαγορίσιας Γυναίκας, τόσο κατά τον πόλεμο του '40, όσο και γενικότερα στην όλη κοινωνική, πολιτιστική και ιστορική διαδρομή του Ζαγοριού μας.

Το κόστος του μνημείου έφθασε μέχρι σήμερα συνολικά στα 20 εκατ., από τα οποία εξοφλήθηκαν ήδη τα 15 εκατ., χωρίς στη γενναιοδωρία κυρίως των Ζαγορίσιων. Για την αποπληρωμή των υπολοίπων 5 εκατ. απευθύναμε έκκληση σε όλους σας για μια έκτακτη συνεισφορά, ανάλογη των δυνατοτήτων καθενός, έτσι ώστε να φανούμε συνεπείς στις υποχρεώσεις που αναλάβαμε και για να ολοκληρώσουμε τις εργασίες που απαιτούνται, ώστε σύντομα να εγκαινιάσουμε το έργο και να κάνουμε τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος.

Αναμένουμε, βέβαια για την πατριωτική σας ευαισθησία και την ανάλογη ανταπόκριση.

Με την ευκαιρία του νέου έτους σας ευχόμαστε καλή χρονιά.

Με προσωπικούς χαιρετισμούς
Το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ.

ΠΑΡΑΝΟΜΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ του Φωκίωνα Καψάλη

Πράγματι, αυτό για χώρα με κάποια σεβαστή υπόσταση θα ήταν ανεπίτρεπτο. Για να επισκερθείς δηλαδή ένα αξιοπροβαλλόμενο σημείο της πρέπει σαν πρώτη εντύπωση, περνώντας από τον κύριο πυλώνα της, να γευτείς κατ'αμύτρα τον συμφορμό ενός πανάθλιου νταμαριού. Σε μας όμως, στη χώρα της «φαιδράς πορτοκαλάς», που σε κάθε βήμα μας κρύπτουμε κι από μια κραυγαλέα ασχήμια, όλα είναι δυνατό.

Έτσι λοιπόν τα κύρια διαπύλια του Κεντρικού Ζαγοριού, μιας καθαρά τουριστικής περιοχής με τόσα παραδοσιακά και φυσικά ενδιαφέροντα που να τα επανθίζει και η περιήγηση χαράδρα του Βίκου, είναι από χρόνια τώρα ένα παράνομο και προπαντός κυκλοφοριακά επικίνδυνο νταμάρι.

Πρόκειται για το λατομείο της διαλυθείσας 1ης MOMA, που λειτουργεί στην κεντρική οδική αρτηρία της κοινότητας Ασπραγγέλων.

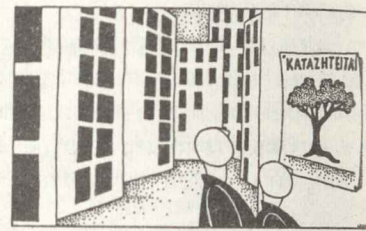
Η προϊστορία αυτού του ρυπαρού και προπαντός αθέμιτου νταμαριού αρχίζει κάπου στο 1957. Τότε που λόγω εθνικής ανασυγκρότησης επέβαλαν τη σύσταση των MOMA. Και το λατομείο από τότε ακριβώς που εξήγαγε διατίθενται στα δημόσια έργα, που εκτελούντο με μεγάλη επιτυχία από την 1η MOMA. Δίχως όμως η προσφορά αυτή να σημαίνει πως και οι προδιαγραφές λειτουργίας του λατομείου ήταν από τότε νόμιμες. Σύμφωνα με τη σημερινή ισχύουσα νομοθεσία, που δεν ξέρουμε αν ορισμένες απαγορευτικές διατάξεις ισχύουν κι από τότε, το λατομείο λειτουργούσε και λειτουργεί κραυγαλέα παράνομα και προπαντός επικίνδυνα για τους διερχομένους. Ευελπιστούσαμε πως με τη διάλυση των MOMA, που συνετέλεσε το 1992 και στην εγκατάλειψη του λατομείου, με τη σχετική μέριμνα αποκαταστάσεως του πληγέντος τοπίου στην κεντρική αυτή διάβαση του Ζαγοριού. Προς τούτου εστάλη αρμοδίως το 1992 και σχετικό υπόμνημά μας. Παραδόξως όμως και μετά την αποσύνθεση των MOMA είδαμε το νταμάρι να «καπνίζει». Τι συνέβει;

Με την κατάλυση της MOMA, το κράτος προέβη στην εκποίηση του μηχανικού εξοπλισμού του νταμαριού. Κι ο τελευταίος πλειοδότης, (εργολάβος), αφού έγινε κύριος των μηχανημάτων, έκρινε σκόπιμο με κάποια περιέργεια άδεια της Νομαρχίας —έτσι λένε— να θέσει σε λειτουργία το νταμάρι με αποκλειστική διάθεση των υλικών μόνον σε δημόσια έργα. Τρέχα γύρευαι.

Τώρα, αν σ' ένα νταμάρι, που από γενεσιμίου του είναι προϊόν «κλειψιγαμίας», μπορεί κάποιο γραφείο της Νομαρχίας —και ποιά τέλος πάντων— να εφεύρει νόμιμη

άδεια, ε, αυτό πια είναι από τα ανούσια.

Άρα, αφού καμιά άδεια δε μπορεί ν' απαλείψει την εκ γενετής παρανομία του λατομείου, πρέπει τότε ν' απαγγελθεί κατηγορία πείρας. Ήταν, τότε, στα 1871. Το φουρνάριό του Γιώργου αυθαίρετη λήψη υλικών δημοσίου Αντωνιάδη δεν έφτιαχνε μόνο ψωμί. Προς την πλευρά αυτή, για την πικρή και μπουγάτσα, αλλά και διάφορα νόμιμα δηλαδή λειτουργία του λατομείου, ο πρόεδρος της κοινότητας Ασπραγγέλων εις μάτην ειπώτασεν ένα ψωμί που παρίστανε βαλόνι να οφείλεται άραγε αυτή αδράνεια;

Δεν μείναν και πολλά...

Το εν λόγω λατομείο οπωσδήποτε πρέπει να φύγει από κει διότι δεν πληρεί κανέναν όρο νομιμότητας. Και κυρίως διότι:

α. Κακοποιεί την αισθητική ομοιογένεια του τοπίου.

β. Είναι στην κεντρική διάβαση μιας τόσο σημαντικής για το τουρισμό μας περιοχής, όπως είναι το ανερχόμενο Ζαγόρι. Έτσι η εσκαπτική του ασχήμια στα πλευρά της οδού αγκαθίζει αμέσως το μάτι και δημιουργεί στους περαστικούς δυσμενείς εντυπώσεις.

γ. Παρακωλύει τη συγκοινωνία.

Το φάγωμα του βουνού, που σχηματίζει μια τεράστια επικρεμάση ούλη στα πλευρικά της ασφάλτου, οι μπουλντόζες που αδηφύγως εξακολουθούν να τρώνε τα σπλάχνα του βουνού, τα διασταυρωμένα με τα επιβατικά ανατρεπόμενα ακατάπαυστα κινούνται πότε στην μια και πότε από την άλλη τη δρόμο για φόρτωση και εκφόρτωση των συντριμμάτων στο τριβελάκι Πίνδου, κιόλας, καρδιές και εφεύρεση της «μουστοκαρυδόπιτα» και πήρε δι-

νάδοχο Κωνσταντίνο. Από τότε έγινε προμηθευτής ειδών Αρτοποιίας στη Βασιλική Αυλή. Πενήντα χρόνια δουλεύει ο Γιώργος Αντωνιάδης ως καλλιτέχνης αρτοποιός.

Στη συνέχεια ο γιός του Δημήτριος Αντωνιάδης γέμισε το 1940 τη βιτρίνα του μαγαζιού με ζυμαρένια «γλυπτά» (τσολιάδες, γυναικές της Πίνδου, κιόλας, καρδιές) και εφεύρε τη «μουστοκαρυδόπιτα» και πήρε δι-

ναίο από το 1902 μέχρι σήμερα. Μια παράδοση 122 χρόνων φερόμενη από τα Ζαγόρια συνεχίζεται με λυρική φαντασία και ποιητική αντίληψη στο πρότυπο, σε παγκόσμια κλίμακα-μουσείο καλλιτεχνικής αρτοποιίας στη Λάρισα. Ευχόμαστε στην οικογένεια Γεωργίου Αντωνιάδη να συνεχίσει με όρεξη και φαντασία την καλλιτεχνική αρτοποιία.

Η Σ.Ε.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

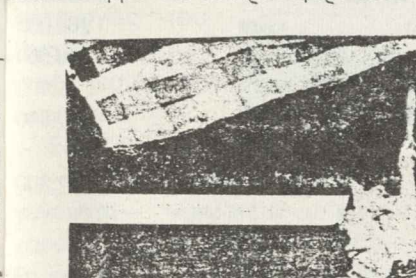

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

Φούρνος-Μουσείο. Στην καρδιά της Λάρισας. Στον ίδιο δρόμο που δημιούργησε το μικρό φουρνάριό του, ένας κυνηγημένος από τους Τούρκους Ζαγορίσιος (από την Ελάτη) φούρναρης. Ο Γιώργος Αντωνιάδης. Ήταν, τότε, στα 1871.

Το φουρνάριό του Γιώργου αυθαίρετη λήψη υλικών δημοσίου Αντωνιάδη δεν έφτιαχνε μόνο ψωμί. Προς την πλευρά αυτή, για την πικρή και μπουγάτσα, αλλά και διάφορα νόμιμα δηλαδή λειτουργία του λατομείου, ο πρόεδρος της κοινότητας Ασπραγγέλων εις μάτην ειπώτασεν ένα ψωμί που παρίστανε βαλόνι να οφείλεται άραγε αυτή αδράνεια;

Το 1902 ο Γιώργος Αντωνιάδης έφτιαξε ένα ψωμί που παρίστανε βαλόνι να οφείλεται άραγε αυτή αδράνεια;

Δεν μείναν και πολλά...

Το εν λόγω λατομείο οπωσδήποτε πρέπει να φύγει από κει διότι δεν πληρεί κανέναν όρο νομιμότητας. Και κυρίως διότι:

α. Κακοποιεί την αισθητική ομοιογένεια του τοπίου.

β. Είναι στην κεντρική διάβαση μιας τόσο σημαντικής για το τουρισμό μας περιοχής, όπως είναι το ανερχόμενο Ζαγόρι. Έτσι η εσκαπτική του ασχήμια στα πλευρά της οδού αγκαθίζει αμέσως το μάτι και δημιουργεί στους περαστικούς δυσμενείς εντυπώσεις.

γ. Παρακωλύει τη συγκοινωνία.

Το φάγωμα του βουνού, που σχηματίζει μια τεράστια επικρεμάση ούλη στα πλευρικά της ασφάλτου, οι μπουλντόζες που αδηφύγως εξακολουθούν να τρώνε τα σπλάχνα του βουνού, τα διασταυρωμένα με τα επιβατικά ανατρεπόμενα ακατάπαυστα κινούνται πότε στην μια και πότε από την άλλη τη δρόμο για φόρτωση και εκφόρτωση των συντριμμάτων στο τριβελάκι Πίνδου, κιόλας, καρδιές και εφεύρεση της «μουστοκαρυδόπιτα» και πήρε δι-

νάδοχο Κωνσταντίνο. Από τότε έγινε προμηθευτής ειδών Αρτοποιίας στη Βασιλική Αυλή. Πενήντα χρόνια δουλεύει ο Γιώργος Αντωνιάδης ως καλλιτέχνης αρτοποιός.

Στη συνέχεια ο γιός του Δημήτριος Αντωνιάδης γέμισε το 1940 τη βιτρίνα του μαγαζιού με ζυμαρένια «γλυπτά» (τσολιάδες, γυναικές της Πίνδου, κιόλας, καρδιές) και εφεύρε τη «μουστοκαρυδόπιτα» και πήρε δι-

ναίο από το 1902 μέχρι σήμερα. Μια παράδοση 122 χρόνων φερόμενη από τα Ζαγόρια συνεχίζεται με λυρική φαντασία και ποιητική αντίληψη στο πρότυπο, σε παγκόσμια κλίμακα-μουσείο καλλιτεχνικής αρτοποιίας στη Λάρισα. Ευχόμαστε στην οικογένεια Γεωργίου Αντωνιάδη να συνεχίσει με όρεξη και φαντασία την καλλιτεχνική αρτοποιία.

Η Σ.Ε.

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟ ΤΟ 1994

ΙΑΕΖ Το περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1993
Ι. Ε Σ Ο Δ Α:

Χρηματικό υπόλοιπο 31-12-1992	Δοχ.	578.837
Τιμητικές εισφορές-συνδρομές		3.189.800
Εισπραξεις από διατεθέντα βιβλία		352.500
Τόκοι		84.824
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		4.205.961
ΙΙ. Ε Σ Ο Δ Α:		
Κοινόχρηστα πολυκατοικίας		188.000
Τηλέφωνο		113.200
Ηλεκτρικό ρεύμα		73.948
Υδρευση - αποχέτευση		5.020
Αμοιβή προσωπικού - καθαρίστριας		810.000
Γραφικά - ετικέτες		53.945
Εκτύπωση Περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»		1.125.000
Εκτύπωση βιβλίων		350.000
Εκτύπωση μπλοκ-φρακέλων-εντύπων		29.000
Ταχυδρομικά-μεταφορικά		79.330
Εμπλουτισμός βιβλιοθήκης		20.280
Προμήθεια ειδών γραφείου		253.950
Φωτογραφίες επιφανών Ζαγορισίων		23.000
Επιστροφή αχρεωστήτων εισπραχθέντων		26.350
Ελαιοχρωματισμός γραφείου		35.000
Οδοπορικά — εκτός έδρας μελών Δ.Σ. ΙΑΕΖ		164.614
Ποσοστά Εισπράκτορα		900
Πληρωμή Διπλοτύπου Α' ΔΟΥ Ιωαννίνων		10.000
Φ.Π.Α. ακινήτου (γραφείου)		24.200
Είδη καθαριότητας - υγιεινής		17.397
Δημόσιες σχέσεις		55.099
Διάφορα μικροέξοδα		6.955
Για το άγαλμα της Ζαγορίας γυναίκας (δάνειο)		170.000
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		3.635.188
Έξοδα		4.205.961
Έξοδα		3.635.188
Υπόλοιπο στη νέα χρήση		570.773
Ιωάννινα 10 Ιαν/ρίου 1994		

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας Ο Ταμίας
ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΙΩ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

ΑΝΤΙ-ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Στο θάνατο συνηθίζουν... να κλαίνει πολλοί, να «νεκρολογούν» και γω στη μνήμη τους, τα λόγια μου τα λιγοστά, αντινεκρολογία, θα τα πω, αφού δεν μπόρεσα με τις χαρές που τους χάρισε η ζωή, από χαρά, για τη χαρά τους, και γω να κλάψω.

ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ANNA (ΔΕΒΕΛΕΓΚΑ)

Δασκαλεμένη από μικρή, από γονείς καλούς Δασκάλους, κι ήσουν στη ζωή σου τολμηρή, καλή και περισιρή ευγενική. Τη ξέστη της καρδιάς σου την αντάμωνες με την ακτίνα του ήλιου μας στη Λάιστα, και γινόσουν τόσο ξεστή και φιλική μα στην κουβέντα σου διακριτική. Το χρώμα της Αττικής που σκέπασε το κορμί σου να'ναι ελαφρύ. Στην αγαπημένη Λάιστα θα περπατάει η ζωή σου. Εμείς οι γνωστοί και φίλοι σου ευχόμαστε να βρει λιμάνι αιώσιο η ψυχή σου.

Τραγουδιστά τα λόγια μου για μια κυρία πρέπει.

ΣΤΟΝ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΜΗΤΡΟ
(ΤΟΝ ΚΟΥΓΚΟΥΛΗ)

Έκανες χρήση της ελευθερίας πόχει ο κάθε άνθρωπος πάνω στη γη. Περίπατες μες στο χωριό με το δικό σου τρόπο. Θα σε θυμάμαι έτσι ακριβώς όπως ήθελες εσύ να είσαι.

Κι ακόμα, θα σε θυμάμαι, να κρατάς ένα κερί αναμένο, το Πάσχα, στην Ανάσταση, στον πλάτανο από κάτω.

Έχω τη σιγουριά πως ο Αναστημένος για όλους μας ΧΡΙΣΤΟΣ, δε θα μετρήσει τα πολλά κεριά εκεί Πάνω.

Εύχομαι να βρεις ανάπαυση κοντά ΤΟΥ. Θα βρεις νιούς και γέροντες χωριανούς εκεί που πας κι έχετε πολλά να πείτε. Και κάπου-κάπου να μας κρέντε εμείς οι πίσω να'μαστε αγαπημένοι.

Χρ. Γ. Καρβούνης

ΙΑΕΖ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1993
Ι. Ε Σ Ο Δ Α:

Χρηματικό υπόλοιπο 31-12-1992	Δοχ.	2.605.098
Προσφορές για την ανέγερση του Ηρώου		1.609.000
Επιχορηγήσεις		1.200.000
Δημοσιεύσεις		160.000
Δάνειο		670.000
Τόκοι		204.642
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		6.448.740
ΙΙ. Ε Σ Ο Δ Α:		
Χύτευση αγάλματος Ζαγ. γυναίκας (έναντι)		6.000.000
Κατασκευή προπλάσματος (υπόλοιτο)		200.000
Μεταφορά αγάλματος		150.000
Τοποθέτηση αγάλματος		45.000
Διάφορα μικροέξοδα		17.800
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		6.412.800
Έξοδα		6.448.740
Έξοδα		6.412.800
Υπόλοιπο στη νέα χρήση		35.940

Ιωάννινα 10 Ιαν/ρίου 1994

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας Ο Ταμίας
ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΙΩ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

Αφιέρωμα στη Μάνα
που μας έφυγε 9/2/1993

- Κι αν έφυγες Μανούλα, περίπου χρόνος, μαζί μας είσαι πάντα, τότε χαρά και πότε πόνος.
- Για την οικογένεια, τα παιδιά σου, Ηρωίδα και τι δεν έκανες και γι' αυτή α-κόμη την Πατρίδα.
- Καθημερινά σε συναντώ, κάθε στιγμή σ' αγγίζω, τούτο, εκείνο, όλα Ναι Μάνα από σένα τα γνωρίζω.

• Πόση κληρονομιά μας έχεις αφήσει, λες και ποτέ δεν έχεις λείψει.

• Βέρα Γιαννιώτισσα, πηγες Νύφη στο όμορφο Δίλοφο-Ζαγόρι, μα κανείς δεν σε παράλλαζε από γνήσια Ζαγορίσια Κόρη.

• Έφυγες πλήρης ημερών, αφήνοντας πίσω σου παιδιά, Δισέγγονα, εγγόνια. Κι όλοι σου λέμε σαν μια καρδιά, Δεν σε ξεχνάμε ποτέ Μάνα, Γιαγιά αιώνια.

Ελευθερία - Κώστα - Ζησιμάτου

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Δεν μπορούμε, παρ'ότι είναι εκτός των ορίων του Ζαγορίου, Έτσι ύστερα από προσπάθειες αρκετών ετών (από το 1984)

Πρόκειται για την έναρξη της λειτουργίας του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Ιωαννίνων.

Σαν Ζαγορίσιοι —ευαίσθητοι πάντα σε τέτοια γεγονότα— νοιώσαμε μεγάλη χαρά και συγκίνηση με την έναρξη της λειτουργίας του. Η εμβέλεια του θ' απλώνεται σ' ολόκληρο τον Ηπειρωτικό χώρο και όπωσδήποτε θα συμβάλει τα μέγιστα για τη διαφύλαξη, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η ίδρυση Πνευματικού Κέντρου στα Γιάννινα ήταν ένα όνειρο όλων των πνευματικών ανθρώπων της πόλης αυτής αλλά και ο διακαής πόθος του αείμνηστου Βασιλείου Πυρινέλλα, ο οποίος και άφησε ολόκληρη την τερπασία παρουσία του για την εκπλήρωση της επιθυμίας του αυτής.

Εναπόκειται στους Γιαννιώτες αλλά και σε όλους τους Ηπειρώτες να το περιβάλουν με θέρμη και αγάπη όπως ταιριάζει εξάλλου στη μακραίωνη πολιτιστική τους παράδοση.

Σ.Θ.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΚΑΠΕΣΟΒΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Το νεοσύστατο Ζαγορίσιο σωματείο «ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΚΑΠΕΣΟΒΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ» συστάθηκε την πρώτη του τακτική Γενική Συνέλευση στις 17-12-1993 κι εξέλεξε το Διοικητικό του Συμβούλιο και την Εξελεγκτική Επιτροπή, που συγκροτήθηκαν σε σώμα και αποτελούνται από τους παρακάτω Καπεσοβίτες:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ράπτης Μιχ. του Λεωνίδα, Πρόεδρος
Δούκας Ορέστης, Αντιπρόεδρος
Τολόγλου Θρασύβουλος, Ταμίας
Τολόγλου Ανδρέας, Γραμματέας
Βογιάς Βασίλειος, Μέλος
Χριστοδούλου Βιργινία, Μέλος
Ράπτης Μιχαήλ του Παύλου, Μέλος

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Δασκαλόπουλος Βασίλειος, Πρόεδρος
Βάνας Δημήτριος, Μέλος
Αγγελίδης Άγγελος, Μέλος
Πιστεύω ότι οι προοπτικές εί-

ναι ευοίωνες για το σωματείο των αποδήμων μας. Τα μέλη του ΔΣ διακρίνονται για την ενεργητικότητά τους, την δραστηριοποίησή τους και την τόλμη τους. Έτσι αφενός το σωματείο θα ενώσει τους αποδήμους Καπεσοβίτες προάγοντας τις σχέσεις τους, αφετέρου θα βοηθήσει ποικιλότροπα το χωριό μας, που φημίζει και σβήνει.

Το περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» είναι κοντά σε κάθε σύλλογο, έχοντας ανοιχτές τις σελίδες του για δημοσιεύσεις. Περνάνε πολιτιστική κρίση, είναι γεγονός όμως πρέπει κάτι να κάνουμε. Πέρα από το καλοκαίρι, ας δημιουργήσουν οι σύλλογοι κι άλλες ευκαιρίες, είτε τις αποκριές, είτε το Πάσχα, για κάποιες δραστηριότητες ή εκδηλώσεις. Τελειώνοντας εύχομαι στην «ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΚΑΠΕΣΟΒΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ» το 1994 να είναι δημιουργικό.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Πέτρος και Βελισσαρία Φίτσιου

Υστερα από αρκετά δύσκολα χρόνια στην Αθήνα, οι ζωγράφοι Πέτρος Φίτσιος από τη Δόλιανη και η σύζυγός του Βελισσαρία Τσολάκη-Φίτσιου από το Καπέσοβο, ήρθαν κι εγκαταστάθηκαν στο Καπέσοβο Ζαγορίου. Ήρθαν πίσω στις ρίζες τους, κοντά στη ζωντανή παράδοση και στις πηγές της έμπνευσης. Άλλωστε εδώ στο Ζαγόρι μεγάλωσαν κι αποχτήσαν παραστάσεις και βιώματα.

Οργάνωσαν το εργαστήριό τους στο Καπέσοβο κι αφοσιώθηκαν σε μια δημιουργική δουλειά. Ο Πέτρος έχει το βάρος της γραφικής σε ύφασμα και η Βελισσαρία τους χρωματικούς τόνους. Οι παραστάσεις και τα σχέδια προέρχονται κυρίως από την Ζαγορίσια λαϊκή παράδοση και κατ' επέκταση την Γιαννιώτικη, αφού Ζαγόρι και Γιάννινα είχαν τα παλιότερα χρόνια πολύ στενούς δεσμούς. Επεκτείνονται βεβαίως και στην λαϊκή παραδοσιακή τέχνη της υπόλοιπης Ελλάδας.

Μέχρι σήμερα οργάνωσαν εξεισχυρισμούς εκθέσεις και συμμετείχαν, με αντιπροσωπευτικά τους έργα και

στην ομαδική έκθεση στο Φιλανδοελληνικό Σύνδεσμο στο Ελσίνκι της (Φιλανδίας). Εξέθεσαν έργα τους στην Αθήνα, στα Γιάννινα, στη Μυτιλήνη, στη Βέροια, στην Αμφιλοχία και στη Θεσσαλονίκη. Από την τελευταία έκθεση στη Θεσ/νίκη, ο Σύλλογος Κοινωνικής Συμπαραστάσης «Παιδικό χωριό Βορείου Ελλάδος», που συνεργάζεται με την UNICEF, διάλεξε δυο έργα, ένα κέντημα κι ένα κλειδοτήρι από πόρτη, που παρουσιάζουμε εδώ, τα οποία έπαιξε σε κάρτες που διατέθηκαν για ενίσχυση των σχολών του.

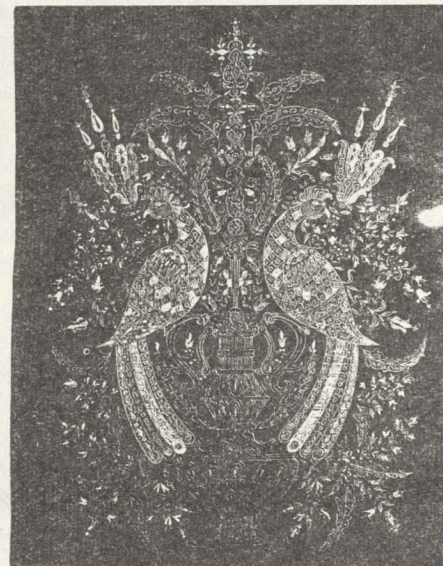
Βεβαίως το πνευματικό Ζαγόρι δεν εξέλιπε. Έχουμε και σήμερα αρκετά πρώτα παραδείγματα στους τομείς της εμποτικής και τη τέχνης. Έτσι και στην ζωγραφική ο Πέτρος και η Βελισσαρία προάγουν και παρουσιάζουν το Ζαγόρι σ' όλα τα κέντρα και τις γωνίες της Ελλάδας. Το Ζαγόρι δεν έχει μόνο φυσικά χαρίσματα κι ομορφιές. Έχει μεγάλη ιστορία, ζηλευτή παράδοση, ανθρώπους του πνεύματος. Τα υλικά αγαθά δεν δόθηκαν απλόχερα στο Ζαγόρι. Ο Ζαγορίσιος δουλεύει σκληρά, σέπεται, δημιουργεί, αναπτύσσει το πνεύμα του. Το Καπέσοβο έχει να παρουσιάσει την Σχολή Αγιογραφίας της οικογένειας Βογά, που ζωγράφισαν εκκλησίες για δυο αιώνες περίπου (1650-1850), σ' όλη την Ελλάδα και εκτός αυτής. Από την οικογένεια Βογά κατάγεται και η Βελισσαρία, που κληρονόμησε το χάρισμα της ζωγραφικής.

Ο Πέτρος Φίτσιος, από την πλούσια θεματογραφία, με εξαιρετι-

κή απόδοση, αποτυπώνει γραφικά σε ύφασμα σατέν τα σχέδια και τις παραστάσεις. Πρόκειται για δουλειά επίμονη κι επίπονη για να αποδοθούν οι λεπτομέρειες και η συνολική ομορφιά. Ξεσηκώνει τα σχέδια και τις παραστάσεις, τα συμπληρώνει, τα μεγεθύνει ή τα μικρύνει ανάλογα.

Η Βελισσαρία με συνδυασμούς ακριλικών χρωμάτων ζωγραφίζει πάνω στα σχέδια. Με απλότητα, απλότητα και καλαισθησία αποδίδει την λαϊκή παράδοση.

Η θεματογραφία των καλλιτε-

χνών βασίζεται στη λαϊκή παραδοσιακή τέχνη. Υπάρχουν σχέδια και παραστάσεις σε όλα τα αντικείμενα που χρησιμοποιούμε και που μας περιβάλλουν. Στα κοσμήματα, τις ζώνες, τις ποδιές και τα μαντήλια των γυναικών. Στα νυφικά σεντόνια, στα μαξιλάκια και τις μαξιλάρες, στα κλινοσκεπάσματα και στα στρώματα. Σε κεντητά τραπέζομαντήλια, κεντητά προσόψια, κεντητές κουρτίνες και κουρτινάκια, κεντητές μεγάλες μάντες και σε πολλά απορροκέντια.

Ακόμα στα επιπλά και τα σκεύη του σπιτιού, όπως σε κρεβάτια, σαρμαντίτσες, κασέλες, σινιά, ταψιά, φλασκιά, απλάδες, γκιονιά και σε πολλές άλλες ξυλοκατασκευές και χαλκοκατασκευές. Τα σχέδια και οι παραστάσεις εμφανίζουν κι εκφράζουν την καθημερινή ζωή, την οικογένεια, την κοινωνία, την φύση που μας περιβάλλει. Στις γιορτές και στις επισκέψεις η νοικοκυριά θα στείλει το σπίτι με ότι καλύτερο έχει. Και το καλύτερο είναι, οπωσδήποτε το κεντημένο, το ζωγραφισμένο, το σχολασμένο. Έτσι δημιουργείται μια ευχάριστη ατμόσφαιρα στην κρεβάτα ή στον ονιά του σπιτιού.

Στους Ζαγορίσιους ζωγράφους Πέτρο και Βελισσαρία Φίτσιους ευχόμαστε υγεία και ευτυχία για το 1994. Ακόμα έμπνευση και όρεξη για δουλειά, ώστε σύντομα να ξαναδούμε στα Γιάννινα ή στο Ζαγόρι μια μεγάλη όμορφη έκθεση τους.

Απόστολος Ντιναλέξης

Συσκέψεις εκπροσώπων των Ο.Τ.Α. Ζαγορίου

για το πρόγραμμα Π.Δ.Ε.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Ανάπτυξης της Νομαρχίας Ιωαννίνων, ορίστηκε για την Τρίτη στις 25-1-1994 να πραγματοποιηθεί σύσκεψη στο Τσεπέλοβο στην αίθουσα του εκεί Γυμνασίου. Στη σύσκεψη αυτή θα πάρουν μέρος τα Κοινοτικά Συμβούλια της 7ης Γεωγραφικής Ενότητας και του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου. Τα Κοινοτικά Συμβούλια της 5ης Γεωγραφικής Ενότητας και ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Ανατολικού Ζαγορίου θα συμμετέσχουν σε άλλη σύσκεψη, που θα γίνει στις 11-1-1994 στο Μέτσοβο για τον ίδιο σκοπό. Μπορούν να λάβουν μέρος και οι τοπικοί φορείς. Με τις συσκέψεις αυτές επιδιώκεται να γίνει ευρεία ενημέρωση μέσα από διαδικασίες ουσιαστικού διαλόγου για την κατάρτιση του προγράμματος Π.Δ.Ε. του έτους 1994 που στοχεύει στην υλοποίηση του νέου θεσμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι Πρόσκοποι στο Ζαγόρι

Στις 29 Δεκεμβρίου ο Όμιλος Ανιχνευτών της τοπικής Εφορίας Προσκόπων Δωδώνης, πραγματοποίησε διήμερη εκπαιδευτική εκδρομή στην Καλυνά Ζαγορίου.

Οι πρόσκοποι κατά τη διάρκεια του διήμερου μελέτησαν τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής, κατέγραψαν τα πρωτοχρονιάτικα έθιμα των κατοίκων των χωριών και έψαλαν τα κάλαντα στους κατοίκους.

Το γεγονός αυτό έδωσε μια ξεχωριστή νότα χαράς τις χρονιάδες μέρες στους κατοίκους της Καλυνάς και ένα μήνυμα αισιοδοξίας από τα χαρούμενα νιάτα των προσκόπων.

Κλοπή στο Ζαγόρι

Άγνωστοι διέρρηξαν το ακατοίκητο σπίτι του Γεωργίου Ζαπόλγου στο Πάτιγχο και έκλεψαν ένα ραδιομαγνητόφωνο, ένα ζευγάρι κυάλια, είδη ρουχισμού και οικιακής χρήσεως. Για την ανακάλυψη των δραστηνών έρευνες κάνει το Αστυνομικό τμήμα Κόνιτσας.

Δραστηριότητες Συλλόγου

Αρχίζοντας θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήρια μου στην πρόεδρο του Συλλόγου Γρεβενιτίου κ. Νίκη Θεοδωρίδα. Όλοι εκτιμούμε τις ενέργειές της για την πολιτιστική ανάπτυξη που προσπαθεί να φέρει στο χωριό μας. Επίσης ευχαριστώ τους διοργανωτές που με τις προσφορές τους, ο Σύλλογος κατάφερε να αγοράσει κάποια παιχνίδια, τα οποία χάρισαν ευχάριστες στιγμές στα παιδιά και τους νέους. Η χαρά αυτή που πρόσφεραν δεν περιορίστηκε μόνο στο δικό μας χωριό, απεναντίας μά-

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

λιστα το χωριό μας έγινε κέντρο διασκέδασης. Κατά την καλοκαιρινή περίοδο η νεολαία από τα γύρω χωριά ερχόταν στο Γρεβενί για να διασκεδάσουν με τα παιχνίδια του Συλλόγου, ο οποίος τους υποδεχόταν πάντα φιλικά.

Φιλοθέα Κ. Τζώρτζη

Δύο νέοι Ζαγορίσιοι Επιστήμονες Γενικοί Γραμματείς περιφερειών

«Το Ζαγόρι μας» με χαρά πληροφορήθηκε την επάξια τοποθέτηση δύο νέων Ζαγορίσιων επιστημόνων, του κ. Γεωργίου Μουτσόπουλου από τα Κάτω Σουδενά ως Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας και του κ. Αθανασίου Σιάτρα από το Μεσοβούνι ως Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Τους δύο άξιους συμπατριώτες μας συγχαίρουμε και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στο έργο τους.

Η Σ.Ε.

Γρεβενίτι

Την ημέρα της Πρωτοχρονιάς στο Μορφωτικό Κέντρο με το ξεκίνημα του νέου έτους, ο Μορφωτικός Σύλλογος έκοψε τη Βασιλόπιτα, αντάλλαξε ευχές και μοίρασε δώρα στα παιδιά του σχολείου.

Η αίθουσα ήταν ασφυκτικά γεμάτη από χωριανούς και φίλους, περίπου 300 άτομα. Το Δ.Σ. σας ευχαριστεί όλους σας για τη μεγάλη σας συμμετοχή.

Εκπολιτιστικός
Σύλλογος ή «ΜΠΑΓΙΑ»

ΚΟΠΗ ΠΙΤΤΑΣ

Παρουσία πολλών φίλων χωριανών και των αρχών της Κοινότητας ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κήπων ή «ΜΠΑΓΙΑ» έκοψε την καθιερωμένη πρωτοχρονιάτικη βασιλόπιτα, με πολλές ευχές για καλλίτερη και αποδοτικότερη χρονιά στο Ζαγόρι μας γενικά. Παρευρέθησαν 80 περίπου άτομα τα οποία καλωσόρισε ο πάντα παρών πρόεδρος του Συλλόγου Τάκης Καρατέσης στην ωραία αίθουσα του Συλλόγου. Το νόμισμα που αντιπροσώπευε 5.000 έτυχε στην Κ. Αγγελική Π. Βλάχου.

Γ.Τ.

Η βασιλόπιτα του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων

Στις 15 Ιανουαρίου, στις 7 το βράδυ, στο Πνευματικό του Κέντρο, ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορίσιων έκοψε την βασιλόπιτα για το 1994.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Κώστας Τσίμας ευχήθηκε στα μέλη, που είχαν γεμίσει την αίθουσα, υγεία και ευτυχία για τον καινούργιο χρόνο.

Το φλουρί της πίτας, που αντιπροσώπευε ένα πιάτο τοίχου το βρήκε η Άννα Τζαφλίδη. Μετά τα κάλαντα ο Γρηγόρης Καψάλης με την παρέα του διασκέδασε τα μέλη μέχρι τα μεσάνυχτα με όμορφα Ζαγορίσια Δημοτικά τραγούδια.

Και τον χρόνου.

Η βασιλόπιτα του ΚΕΖ και της ΙΛΕΖ

Στις 16 Ιανουαρίου, στις 12 το μεσημέρι στα γραφεία τους, τα συ-

νεργαζόμενα σωματεία ΚΕΖ και ΙΛΕΖ έκοψαν την βασιλόπιτά τους για το 1994. Οι πρόεδροι των Δ.Σ. κ.κ. Γιώργος Γέλης και Απόστολος Ντιναλέξης, αντίστοιχα, ευχήθηκαν στα μέλη υγεία και ευτυχία, ατομική και

αίτερη τιμή για το Ζαγόρι. Το φλουρί από την βασιλόπιτα ήταν στο χαρτί του κ. Ευάγγελου Βλαχόπουλου, αντιστοιχούσε σε τρία όμορφα κάλαντα με στίχους του ΚΕΖ από τα χωριά μας.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

ΓΙΑ ΤΗ «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ»

Φίλοι με χαρά πήραμε την νεοεκδοθείσα εφημερίδα σας και σας συγχαίρουμε για την προσπάθειά σας.

Η χαρά μας γίνεται μεγαλύτερη κάθε φορά που διαπιστώνουμε πως το Ζαγόρι μας φτάνει παντού. Ευχαριστούμε τους εκδότες και ευχόμαστε η επικοινωνία μας να είναι διαρκής και επικδομητική για την προβολή και ανάπτυξη των όμορφων περιοχών μας.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Κύριοι, μαζί με τις ολόθερμες ευχές μου επί ευκαιρία των επί θεοφαιών εορτών των Χριστουγέννων και του Νέου έτους, εις μεν «Τ.Ζ. μας» ν' αυξάνει και ν' ανδρουνται ημέρα τη ημέρα (τεύχος προς τεύχος) επ' ωφέλεια της άλλοτε ποτέ ανθούσης επαρχίας μας της οποίας είναι η μόνη δυνατή φωνή που ακούεται, εις δε σας τα μέλη, τα αποτελούντα την καρδιά «Τ. Ζ.μας» εύχομαι υγεία, χαρά σε σας και τα μέλη των οικογενειών σας, κουράγιο και δύναμη ν' αγωνίζεσθε με το «Ζ. μας» για το Ζαγόρι μας.

Με εκτίμηση Ιωάννης Παπαϊωάννου
Συμβολαιογράφος, Κόνιτσα

ΜΝΗΜΕΣ ΑΠ' ΤΟ ΤΣΕΡΒΑΡΙ

Να διορθωθούν τα τυπογραφικά λάθη

α/α	Στήλη	Στίχος	Λάθος	Ορθό
1.	1	37	συντροφιάς	συντροφιά
2.	1	45	Στα δυο χρόνια σε Βίτσα.	Στα δυο χωριά Βίτσα
3.	2	57	τον Β' Γυμνασίον	τον Β' Γυμνάσιον
4.	2	66	Γκραζιόπουλα	Γκρατζιόπουλα
5.	3	29	Παστραβέτσια	καστραβέτσια
6.	3	33	λάδι σασιά τ ου	λάδι ασκιά του
7.	5	9	Θεία	θέα
8.	6	36	στα Βραδέτο	στο Βραδέτο

οικογενειακή και καλύτερες μέρες για το Ζαγόρι.

Σε ολιγόλεπτη ενημέρωση για τα αγαθά της Ζαγορίας Γυναίκα ο Τάκης Σακελαρίου βρήκε την ευκαιρία να τονίσει την χαρά των Ζαγορίσιων για το στήσιμο του αγάματος και την τιμή που γίνεται στην γυναικα του Ζαγορίου. Ο κ. Μιχάλης Οικονομίδης, καθηγητής καλών τεχνών προσέχη για την διαμόρφωση του ΚΕΖ είναι το μόνο σωματείο από την Ελλάδα που μίτηκε σ'έναν οδηγό της UNESCO και αυτό αποτελεί ύψιστο

ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ

Ευχαριστήριο. Εκφράζουμε τα θερμά μας ευχαριστήρια στον αγαπητό συμπατριώτη μας κ. Αλέκο Βελιότου και στη σύζυγό του κ. Νίνα, που πρόσφεραν 60.000 δρχ. για την αγορά του Ιερού Ναού «ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ» του χωριού ΚΕΖ. Για το θεάρεστο αυτό έργο τους, ορφάνια, χαρά κι ευτυχία.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατοι. Πέθανε στα Γιάννινα τις μέρες των Χριστουγέννων και κηδεύτηκε στη γενετήριά του την Αρίστη ο απόστρατος αξιωματικός του Στρατού Κλεάνθης Γέλης πατέρας του προέδρου του Κ.Ε.Ζ. Γεωργίου Γέλη. Ο αποθανών υπήρξε ένας καλός πατριώτης, που αγαπούσε με πάθος το Ζαγόρι και ένας εξαιρετικός οικογενειάρχης.

Ήταν παροικιόμης η καλωσύνη του, που οι χωριανοί τον αποκαλούσαν «ο άκακος Κλεάνθης».

Το «Ζ» μας συλλυπείται θερμά τους οικείους του.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Συγχαρητήρια. Στον επιτυχόντα στη Γεωπονική Σχολή Θεσσαλονίκης εγγονό μου Γιάννη Καραπαναγιωτίδη θερμά συγχαρητήρια

Η γιαγιά Γαλάτεια Τσαπάρη

Ευχαριστήριο. Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους με οποιονδήποτε τρόπο μας συμπαροσάστηκαν στο βαρύ πένθος μας για την απώλεια της Σεβαστής μας Μητέρας και Γιαγιάς.

ΟΛΓΑΣ Α. ΛΙΩΤΟΥ
(το Γένος Λεκούδη)

τα παιδιά της
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ-ΕΛΙΣΑΒΕΤ
τα εγγόνια της
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ - ΟΛΓΑ

ΒΙΤΣΑ

Γάμοι:

— Στις 2 Ιανουαρίου έγιναν στα Γιάννινα (ιερό ναό Περιβλεπτον) οι γάμοι του Βαγγέλη Δ. Μπάγκα και της Θεοδώρας, εκ μητρός Βιτσιανού και της Γιαννινοπούλας Δέσποινας Κίτσου Νηπιαγωγού.

Η Σ.Ε. Στο νύμφοντο ζευγάρι ευχόμαστε ζωή ευτυχισμένη.

Το «Ζ» μας — Στις 2 Γενάρη έγιναν οι γάμοι στον Ιερό Ναό της Περιβλεπτον Ιωαννίνων, του συγχωριανού μας Βαγγέλη Μπάγκα καθηγητού και της Δέσποινας Κίτσου νηπιαγωγού.

Οι εγκάρδιες ευχές όλων μας ως συνοδεύουν τους νεόνυμφους στην καινούργια τους ζωή.

Φ.Β.
— Στις 2 Γενάρη έγιναν οι γάμοι στον Ιερό Ναό της Περιβλεπτον Ιωαννίνων, του συγχωριανού μας Βαγγέλη Μπάγκα καθηγητού και της Δέσποινας Κίτσου νηπιαγωγού.

Ευχαριστήριο. Οι φοιτητές και φοιτήτριες των ΑΕΙ και ΤΕΙ του χωριού Βίτσας, ευχαριστούν θερμά την Εκτελεστική καθώς και την Εφορευτική Επιτροπή του Παπαζώγλειου Κληροδοτήματος Βίτσας, για τη χρηματική επιβράβευση εκ δραχμών 68.000 που δόθηκε κατ' άτομο, κατά το σχολικό έτος 1993-1994.

Θάνατοι. Στις 16 του περασμένου μήνα πέθανε ο συμπατριώτης μας συνταξιούχος δάσκαλος Μάνθος Παπαρούσης σε ηλικία 77 ετών. Η κηδεία του έγινε στην Αθήνα όπου και ενταφιάστηκε.

Ας είναι ελαφρό το χιόνι της Αττικής, που τον σκέπασε. Το «ΖΑΓΟΡΙ» μας εκφράζει στους οικείους του τα θερμά του συλλυπητήρια.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Συλλυπητήρια. Την οικογένεια του αγαπητού συγχωριανού, φίλου, συμπατριώτη και συνδελφου Μάνθου Παπαρούση, που χάθηκε πρόωρα, συλλυπούμαι βαθύτατα

Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Συγχαρητήρια. Τον αγαπητό μας φίλο ΑΔΑΜΑΝΤΙΟ ΤΣΙΟΜΙΔΗ Διπλωματούχου Παιδαγωγό-Σχολικό Σύμβουλο από το Βρύσσοχωρι, που ανακηρύχτηκε επάξια Διδάκτωρ των Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών Συμπεριφοράς (Αγωγής) του Πανεπιστημίου Tübingen (Τυβίγγης) Δυτ. Γερμανίας, θερμά συγχαίρουμε και του ευχόμαστε σ' ανώτερα.

Οικογένεια

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥΔΗ
Διπλ. Παιδαγωγού-Σχολ. Συμβούλου
Έδεσσα

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια. Η Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου εκφράζει θερμά συγχαρητήρια στον Ταμία της Γιάννη Τζόκα και στη σύζυγό του Ουρανία για τις επιτυχίες των παιδιών τους. Ο πρώτος, ο Αποστόλης, ύστερα από επιτυχία στις Πανελλήνιες Εξετάσεις εισήχθη μεταξύ των πρώτων στη Σ.Μ.Υ.Ν.

Ο δεύτερος, ο Βασίλης, αναδείχθηκε πρωταθλητής Ελλάδας στην κλάση του, στην πυγμαχία. Έτσι το Ζαγόρι, που φημίζεται για τα δυνατά μυαλά του, απόκτησε και δυνατή γροθιά.

Τους ευχόμαστε να βλέπουν πάντοτε να προσοδεύουν τα παιδιά τους, να τα καμαρώνουν, όπως τα καμαρώνουμε κι εμείς.

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ
ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ

Θάνατοι. Την Κυριακή 19-12-93, τα ξημερώματα, πήρε φωτιά από άγνωστη αιτία, το σπίτι στο οποίο έμενε ο Δημήτριος Κομνηνός του Ιωάννη, ετών 86, με αποτέλεσμα να υποστεί καθολικά εγκαύματα και να βρει τραγικό θάνατο. Η κηδεία του έγινε στα Γιάννινα. Η ΙΛΕΖ και η Συντακτική Επιτροπή εκφράζουν τα θερμά τους συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

Πένθη. Με λύπη πληροφορηθήκαμε το θάνατο του αγαπητού Μητρού Σιούτη (Καμηνάρη). Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στα παιδιά του και τα εγγόνια του. Αντί για στεφάνι διαθέτουμε 20.000 δραχμές υπέρ των φιλανθρωπικών σκοπών της Ενωσέως μας.

ΕΝΩΣΗ ΑΠ. ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ

Πένθη. «Καμηνάρη, Καμηνάρη, δε σε θάβουν στο Τσεβράνι...» Το απόσπασμα του παραπάνω τραγουδιού για χρόνια ήταν κι ευθυμία στα γλέντια του χωριού. Όμως τώρα τον θέλουμε ή όχι ο δικός μας, ο πασίγνωστος Καμηνάρης δεν ξαναρχεται! Έφυγε για πάντα. Μας μένει μόνο το τραγούδι του που για κάμποσο χρόνο θα είναι μοιρολόι. Δε θα είναι ο ίδιος να το συνοδεύει με το «νταΐρε του», όπως έκανε συχνά.

Ακακός, φανατικός καλαμπουρτζής, δεξιότεχνος της φάρσας, άφησε εποχή. Μακάρι να είχαμε χώρο, ν' ασχοληθούμε μ'αυτό.

«Πολυτάραχη έως τρικυμώδης η ζωή του. Ορφάνια, φτώχεια, ατυχίες,

συμφορές δεν τον λύγισαν. Δεν αφέθηκε να παρασυρθεί από τις συνθήκες, όποιες κι αν ήταν. Άνοιγε μόνος του το δρόμο του με τη δύναμη του δραστήριου χαρακτήρα του. Αγωνίστηκε σκληρά στη ζωή του, ήπιε φαρμάκια, αλλά πέτυχε. Δημιούργησε οικογένεια και την αποκατάστησε άριστα. Αγωνίστηκε στην Αντίσταση. Χρόνια στον ΕΛΕΣ και πρόσφερε όσα ελάχιστα.

Διώχτηκε, καταδικάστηκε από τους αντιπάλους για τη δράση του αυτή, σε κανέναν όμως δεν κράτησε κακία. Κανένας δεν τον κατηγορήσει για ανταπόδοση. Και έπαθε πολλά «Καλός κ' αγαθός»!

Απεριόριστα κοινωνικός. Σε κάθε εκδήλωση πρώτος και καλύτερος. Πότε με τις πανέξυπνες φάρσες του, πότε με το χορό του και πότε με το νταΐρε του, έδινε κέφι και ζωή. Όμως κάποτε κι αυτή τελειώνει. Μ' όλα αυτά πέρασε και η δική του η έδειχνε πως δεν άφηνε ίχνος πάνω του στο διάβα της. Φαινόταν και φερόταν σαν νέος μέχρι χθές.

Έφυγε πλήρης ημερών. Συλλυπούμεθα, εγώ και η οικογένειά μου τα παιδιά του τα εγγόνια του και παρακαλούμε το Θεό να κρατάει ελαφρύ το γιαννιώτικο χιόνι που τον σκέπασε. Ας είναι αιωνία η μνήμη Αριστόβουλος

ΚΑΛΟΥΤΑ

Θάνατοι. Τραγικό θάνατο βρήκε στις 15 Δεκεμβρίου σε τροχαίο δυστύχημα ο 18χρονος μαθητής Λυκείου Παναγιώτης Αργύρης, γιός του αγαπητού συμπατριώτη μας Κώστα.

Ο άτυχος νέος, πάνω στο άνθος της ηλικίας του άφησε την τελευταία του πνοή πάνω στην ασφάλτο των Ιωαννίνων, στο τέμας της Λεωφόρου Δωδώνης, απέναντι από το στρατόπεδο Βελισσαρίου.

Τους απαρηγόρητους γονείς και λοιπούς συγγενείς συλλυπούμεθα εγκάρδια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Γάμοι. Στον Ανδρέα Τσουμάνη απ' το Κουκούλι και στην Μαρία Μπουραντά από την Καρσάνδρα Χαλκιδικής, που παντρεύτηκαν στην Μητρόπολη Ιωαννίνων στις 26-12-93, ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Οικογένεια Ιερέως Κων/νου Δήμου

ΛΑΪΣΤΑ

Θάνατοι. Πέθανε το Δεκέμβριο στα Ιωάννινα ο Δημήτριος Κογκούλης και κηδεύτηκε στη Λάιστα.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι. Στις 4 Ιανουαρίου πέθανε η συμπατριώτισσά μας Ελένη Σ. Γκόντου σε ηλικία 89 ετών και κηδεύτηκε στη γενετήριά της το Μονοδένδρι. Ας είναι αιωνία η μνήμη της.

Το «Ζ» μας

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Ευχαριστήριο. Ο κ. Ιωάννης Κέντρος και η σύζυγός του κ. Γεωργία, πρόσφεραν το ποσό των 100.000 δρχ. για τον καθαρισμό αγιογραφίας του Ιερού Ναού «ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ» του χωριού μας, στη μνήμη των γονέων τους Νικολάου, Ευγενίας, Αθανασίου, Χρυσάνθης και αδελφών του Γεωργίου, Ροδόπης και Μαρτινίθης.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδρυτής:

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

Σίνα 4 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 79286 - 74.000

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΑ

† ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

† ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα

Τηλ. 30170

★

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΚΑΛΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΩΣΤΑΣ

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000
Μουτσόπουλος Γεώργιος
Τζαφέρη Ελισάβετ

7.000
Καπρίτσιος Ιωάννης
Χαρισιάδου Ελένη-Αλίκη
Χαρισιάδου Ευγενία

6.000
Γεωργίου-Μάρκου Ανδρομάχη

5.000
Αναγνωστάκη Αργυρούλα
Ατζεμπούλου Αικατερίνη
Βίκας Γ. Ντίνος
Βλαστός Νικόλαος
Δέμκας Γεώργιος
Δημητρίου-Καρατζά Ηρώ
Ευαγγέλου Γρηγόριος
Ζαΐμη Ευρυδίκη
Ζούγκου-Θεοδωρή Αμαλία
Θεμελής Σπύρος
Καπελλίδης Σπύρος
Καραπέτσης Δημήτριος
Κέντρος Νικόλαος
Κυρκοπούλου-Σιδέρη Νίκη
Λαζαρίδου Κ. Πηνελόπη
Μέρτζιου Αν. Βεατρίκη
Ξάνθος Μιχαήλ
Παλαιοπανίδης Νικόλαος
Παπαγιαννόπουλος Δημήτριος
Σακελίδη-Καρτσ/κη Ναυσικά
Σιούτη Αθανασία-Ρούλα
Σκλαβενίτου Αντιγόνη
Σκλάβης Ηρακλής
Σκούρης Οδυσσεύς
Τζοβαΐρη Κυριακή
Τσαπάρη-Καραπαναγιωτίδη Ευδ.
Τσέτης Π. Μιλτιάδης
Τσομίδης Αδαμάντιος

4.000
Βούδδας Θεόδωρος
Ζώης Άρης
Ζώης Ιωάννης
Μουδόπουλος Νεοκλής
Τισσανάκης Κων/νος

3.000
Αλεξανδρής Κων/νος
Βαζάκας Αναστάσιος
Βογιάς Απόστολος
Δώδος Δημήτριος
Ζιτσαία Χρυσάνθη
Καρπούζη Ευτέρπη
Καφέτσιος Αθανάσιος
Λίλη Δωροθέα
Μασσούρας Ιωάννης
Μορφωτικός Σύλλογος Γρεβενητίου
Παπαϊωάννου Ιωάννης
Σιαμπάκας Ιωάννης
Σκλάβης Κων/νος
Σολωμός Γεώργιος
Τόλογλου Φιλομήλα
Χαρισιάδης Ναπολέων
Χατζής Κων/νος
Φίλης Ιωάννης

2.500
Γκόγκας Δημοσθένης
Δάλλας Μιχαήλ
Καρπαδάκη Ελισάβετ
Σουκουβέλης Απόστολος
Σουλτάνης Βασίλειος
Στεργίου Αγ. Γεώργιος
Τζιάσιος Χαράλαμπος

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο στο Κουκούλι άρτιο και οικοδομήσιμο, 1 στρέμμα, με πανοραμική θέα και άμεση προσπέλαση σε κοινοτικό δρόμο. Πληροφορίες στο τηλέφωνο 73771 (0651)

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

— Η Ριζάριος Εκκλησιαστική Σχολή, για την πληρωμή της συνδρομής των Κοινοτήτων του Ζαγοριού 1993, δρχ. 86.000

— Η κ. Ξανθίπη Τσάντη, στη μνήμη της αδελφής της Ευθαλίας Βάλλα, με τη συμπλήρωση τριών χρόνων από του θανάτου της, δρχ. 10.000

— Η κ. Σπυριδούλα Αχ. Στεργίου, στη μνήμη της μητέρας της Αμαλίας Γραβάνη με τη συμπλήρωση ενός έτους από του θανάτου της, δρχ. 2.000.

Η Ι.Λ.Ε.Ζ. ευχαριστεί θερμά

ΔΩΡΕΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

— Η κ. Σοφία Ι. Σπανού στη μνήμη του αείμνηστου συζύγου της Ιωάννη προσέφερε υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου Κάτω Πεδινών πενήντα χιλιάδες (50.000) Δρχ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμότατα.

— Η κ. Αθανασία Α. Τσιμπούλου πρόσφερε στον Άγιον Νικόλαον Λεπτοκαυράς το ποσό των 5.000 δρχ. εις μνήμην της Ναταλίας Μασσούρα.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

— Στη μνήμη του Βασιλείου Λαδιά τα 9 παιδιά του: Ακριβούλα, Κατερίνα, Χρήστος, Ελευθερία, Κώστας, Ερασμία, Ιουλία, Μαριτά-

να και Παναγιώτης, προσέφεραν στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Μανασσής το ποσό των 90.000 δρχ.

Η εκκλησιαστική επιτροπή τους ευχαριστεί.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΚΛΕΑΝΘΗ Δ. ΓΕΠΗ

1. Η οικογένειά του αντί στεφάνου 15.000 δρχ. στην Εκκλησία Κοιμήσεως Θεοτόκου Αρίστης.

2. Η οικογένεια Ευσταθίου Ρογκότη αντί στεφάνου 10.000 δρχ. για τη Μονή Σπηλαιώτισσας

3. Η οικογένεια Ευαγγέλου Ουδενιώτη αντί στεφάνου 10.000 δρχ. για τη Μονή Σπηλαιώτισσας.

4. Η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ζαγοριού (Ι.Λ.Ε.Ζ.) δρχ. 5.000

5. Το Κέντρο Ερευνών Ζαγοριού (ΚΕΖ) δρχ. 5.000 υπέρ της Εκκλησίας Κοίμησης Θεοτόκου Αρίστης.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

— **Κουκούλι:** Με σοβαρότητα και πίστη, με ευλάβεια και χαρά, ο κατά πάντα άξιος χωριανός μας Αναστασιάδης Θεμιστοκλής και εγγονός του ευεργέτη του χωριού μας Θεμιστοκλή Αναστασιάδη, προσέφερε στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κουκουλίου το ποσό των 50.000 δρχ. για τις ανάγκες της εκκλησίας.

Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

Προσφορές για το Ηρώο της Ζαγορίσιας γυναίκας

- Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων, δρχ. 50.000
- Ο Σύλλογος Μονοδενδρινών και φίλων του Βίκου, » 30.000
- Ο Εκπολ. Σύλλογος Καπεσόβου «Αλέξης Νούτσος», » 20.000
- Ο Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου Κάτω Πεδινών, » 20.000
- Ο κ. Χριστόφορος Βουλογιαννίδης, στη μνήμη του αδέλφου Τάκη Πριμηκύρη, » 15.000
- Η κ. Νίκη Κυρκοπούλου-Σιδέρη, στη μνήμη του συζύγου της Κων/νου, » 10.000
- Ο κ. Πανταζής Τζαμπούρας, δρχ. 10.000
- Ο κ. Σταύρος Σνκιώτης, στη μνήμη του Κλεάνθη Γέπη, » 10.000
- Η Αδελφότητα Πετριωτών «Η ΠΡΟΟΔΟΣ», » 5.000
- Ο κ. Βασίλειος Δασκαλόπουλος, » 5.000
- Ο κ. Φίλιππος Βαταβάλης, στη μνήμη του Μάνθου Παπαρούση, » 5.000
- Η κ. Πηνελόπη Κ. Λαζαρίδη, » 5.000
- Η κ. Μαριάνθη Τσέτη, » 3.000
- Ο κ. Αχιλλέας Στεργίου, » 2.000
- Οι μαθητές του Δημ. Σχολείου Αρίστη, » 2.000
- Η Ελευθερία Κώστα-Ζησιμάτου στη μνήμη των γονέων της Παναγιώτη και Αγγελικής, του αδελφού της Βασιλάκη και όλων των συγγενών, » 10.000
- Ο κ. Ευριπίδης Μακρής, » 5.000

Η Ι.Λ.Ε.Ζ. ευχαριστεί θερμά

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

6.000
Μακρής Ευριπίδης

5.000
Ζαχάρης Γεώργιος
Μουρτζόπουλος Νίκος

4.000
Θεμελή Ολυμπία
Λεοντίδης Βασίλειος

2.000
Αναγνωστόπουλος Παναγιώτης
Αργυρίκου-Ματθοπούλου Ασπασία
Βαραδίνης Δημήτριος
Βασδέκης Κων/νος
Βλαχόπουλος Θεμιστοκλής
Γκίτσας Αησιόλαος
Δούκας Κ. Δημήτριος
Δούμας Αθανάσιος
Δρακοπούλου-Χρόνη Αλεξ.
Ζαρχάδας Βασίλειος
Ζιντριλής Γεώργιος
Ζιντριλής Μάνθος
Καναβέλης Αθανάσιος
Καμτσόικα Ευρύκλεια
Καπελλίδης Γεώργιος
Καπελλίδης Μανώλης
Καπελλίδης Σπύρος
Καραϊσκου-Χρόνη Καλυψώ
Καρβούνης Χρήστος
Καψάλης Σωτήρης
Κομπάρος Δημήτριος
Κρεμμύδας Μάνθος
Μητακάκης Δημήτριος
Μπαρτζόπουλος Ιωάννης
Ντιναλέξης Π. Γεώργιος
Οικονόμου Γεώργιος
Πανταζής Λάζαρος
Παπαζήσης Ηλίας
Παπαϊωάννου Σταύρος
Πέτσα Σταυρούλα
Ράπτη Μαρία
Σακελλαρίδη Ευφημία
Στεργίου Αχιλλέας
Τάσιος Βασίλειος
Τζαμπούρας Νικόλαος
Τζίμας Ιωάννης
Τζιωμακάς Θεόδωρος
Τσεκούρα Πόλυ
Τσεκούρας Γεώργιος
Τσιρώνης Λύσανδρος
Τσιολάκη Αθηνά
Τσούλης Χρήστος
Χρόνης Αριστόβουλος

1.500
Μπισμπέλη Ξανθίπη

1.000
Αντωνοπούλου Ελένη
Τσινάβος Σπύρος

ΠΩΛΕΙΤΑΙ σε άριστη κατάσταση σπίτι, στο χωριό Κλωτά Ζαγοριών, με πλούσιο πράσινο και κρύα νερά, α κέντρο του χωριού, κοντά δημόσιο δρόμο, με πολλούς βοηθητικούς χώρους και μεγάλη αυλή.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο Ιωαννίνων 21609 απογευματινές ώρες και στο τηλ. 70943